

ZARZĄD GMINY DŹWIERZUTY

GMINA DŹWIERZUTY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Część III. Kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

inż.arch. Aleksander Weiss - główny projektant

mgr inż. Dariusz Łaguna

mgr inż. Iwona Długosz - Palińska

Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami
"TOPOZ"
Olsztyn, ul. Dąbrowszczaków 2

321

spis treści

1. Podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy	2
2. Zasoby środowiska przyrodniczego	3
3. Złoża kruszyw naturalnych	5
4. Zasoby środowiska kulturowego	6
5. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	7
6. Gospodarka leśna	8
7. Rozwój funkcji turystycznych	8
8. Kierunki rozwoju zabudowy	11
9. Zasób komunalny	14
10. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	15
11. Działania planistyczne przewidziane w studium	17

USTALENIA WSTĘPNE

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy DŹWIERZUTY” określa zasady polityki przestrzennej Rady Gminy Dźwierzuty w stosunku do całego obszaru gminy.

Projekt studium składa się z trzech integralnych części:

- Część I. „Uwarunkowania rozwoju gminy ” wraz z dwoma rysunkami:
     „Mapa warunków fizjograficznych” w skali 1:25000
     „Uwarunkowania rozwoju gminy” w skali 1:25000
- Część II. „Strategia rozwoju gminy Dźwierzuty”
- Część III. „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” wraz z jednym rysunkiem:
     „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” w skali 1:25000

Studium podlega uchwaleniu przez Radę Gminy Dźwierzuty, a części III wraz z rysunkiem stanowią załączniki do uchwały.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dźwierzuty” zawiera uwarunkowania i kierunki polityki przestrzennej państwa i regionu określone w stanowisku Wojewody Warmińsko Mazurskiego oraz w obowiązujących przepisach szczególnych.

Opracowywane na obszarze gminy Dźwierzuty miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie mogą być sprzeczne z zasadami polityki przestrzennej określonymi w „studium”.

„Studium” nie jest prawem lokalnym i nie może stanowić podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jednakże wydawane decyzje na terenach nie posiadających miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie mogą być sprzeczne ze „studium”.

1. Podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

- Głównymi rejonami rozwoju funkcji osadniczej będzie wieś gminna Dźwierzuty w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” oraz miejscowości o dużym potencjale rozwojowym (według kryteriów określonych w Części I. „Uwarunkowania rozwoju gminy”), tj: Kałużyczyn, Orżyny, Targowo, Rummy i Linowo. Zakłada się koncentrację nowej zabudowy pełniącej funkcje osadnicze w granicach istniejącej zabudowy wsi zgodnie z rysunkiem studium.
- W zakresie rozwoju funkcji przemysłowych, składowych oraz rzemiosła i usług o charakterze uciążliwym głównymi kierunkami działań inwestycyjnych będą: tereny położone w granicach wsi Dźwierzuty przy ul. Szczycieńskiej. Dodatkowo przewiduje się możliwość zagospodarowania na te cele terenów urządzeń produkcji rolnej (dawnych PGR) zlokalizowanych we wsiach Małszewko, Stankowo, Popowa Wola i Grodziska.
- Rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych następować będzie w następujących obszarach:
  - a. tereny położone wokół jeziora Rańskiego;
  - b. tereny położone na południe od wsi Orżyny;
  - c. zachodni brzeg jeziora Buczek oraz rejon wsi Sąplaty;
  - d. tereny położone wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Sasek Wielki.Zakłada się powstanie i rozwój tras rowerowych oraz szlaków wodnych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.
- Infrastruktura techniczna:
  - a. W zakresie sieci wodociągowej projektuje się wyłącznie z eksploatacji części istniejących stacji wodociągowych oraz połączenie sieci wodociągowej, która była zaopatrywana w wodę ze stacji wyłączanej z eksploatacji z siecią wodociągu przewidzianego do eksploatacji.
  - b. W zakresie sieci kanalizacyjnej projektuje się odprowadzenie ścieków z zachodniej części gminy do oczyszczalni w Dźwierzutach oraz budowę oczyszczalni w rejonie wsi Kałużyczyn odbierającej ścieki z rejonu zlewni jeziora Rańskiego.
  - c. W zakresie rozwoju sieci komunikacyjnej zakłada się jedynie modernizację drogi krajowej nr 589 w celu poprawy drożności oraz bezpieczeństwa.

2. Zasoby środowiska przyrodniczego.

2.1. Prawne formy ochrony przyrody:

a. Rezerваты przyrody.

Na terenie gminy został utworzony w 1955 roku rezerwat przyrody „Kulka” o powierzchni 12,15 ha. Powołano go w celu zachowania roślin kserotermicznych. Rezerwat obejmuje wschodni brzeg jeziora Łęsk, o stromych zboczach dochodzących do 40 m wysokości, porośniętych fragmentem lasu mieszanego w wieku ponad 100 lat.

Projektuje się utworzenie rezerwatu „Babant” obejmującego zlewnię jeziora Babięty Wielkie w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.

b. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr 11 z dnia 11 stycznia 2000 r. ustanowiony został zespół przyrodniczo – krajobrazowy pod nazwą „Rzeka Babant i Jezioro Białe”. Obejmuje on obszary zlokalizowane we wschodniej części gminy. Na terenie Zespołu przyrodniczo – krajobrazowego obowiązuje między innymi:

- zakaz wznoszenia obiektów budowlanych w tym rolniczych, jednorodzinnych, rekreacyjnych i szaletów poza zwartymi terenami wsi;
- rozbijania namiotów i biwakowania poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości oraz innego zanieczyszczania wód i gleby.

c. Użytki ekologiczne.

Do granic gminy od strony północnej przylegają dwa ornitologiczne użytki ekologiczne: „Łąki Dymerskie” i „Złotowisko Żurawi”. Są to położone w gminie Biskupiec podmokłe łąki i przyległe użytki rolne niskich klas. Zostały one utworzone w 1993 roku.

Zgodnie z wnioskiem Nadleśnictwa Strzałowo projektuje się utworzenie użytków ekologicznych na terenach w/w nadleśnictwa wg. wykazu – (załącznik 1).

d. Obszary chronionego krajobrazu.

Obecnie w tym względzie obowiązują postanowienia rozporządzenia nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16. 06. 1998 r. w sprawie systemu obszarów chronionych w województwie olsztyńskim, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz zasad gospodarowania na tych terenach (Dz. Urz. Woj. Olszt. nr 13/98, poz. 186). Rozporządzenie - obok ochrony rezerwatowej i poprzez parki krajobrazowe, wprowadza kategorię wzmoczonej ochrony i ochrony umiarkowanej.

Obszary wzmoczonej ochrony krajobrazu (tworzone na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych) na terenie gminy Dźwierzuty obejmują: zandr we wschodniej części gminy wraz z jeziorem Rańskim i kompleksem leśnym w rejonie jeziora Szczepankowskiego, rejon moreny czołowej w zachodniej części gminy oraz fragment w części północnej w rejonie użytków ekologicznych.

Obszar w rejonie jeziora Sasek Wielki, Linowskiego i Małszewckiego został zakwalifikowany do otuliny projektowanego Parku Krajobrazowego Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej. Ta forma ochrony także została zakwalifikowana do kategorii wzmoczonej ochrony środowiska przyrodniczego.

Cały pozostały obszar gminy objęty jest umiarkowaną ochroną krajobrazu (wyznaczaną na terenach mało odpornych na degradację, a nie włączonych do wyższych form ochrony) Jest to obszar położony w zlewni pojezierniej, a nie objęty wzmoczoną ochroną krajobrazu.

Na obszarach objętych wzmoczoną ochroną środowiska przyrodniczego i ochroną umiarkowaną w zlewni pojezierniej obowiązują m.in. zakazy:

- lokalizacji ferm bezściołowych;
- lokalizacji dużych ferm zwierzęcych (powyżej 250 DJP - na obszarze ochrony umiarkowanej i powyżej 100 DJP - na obszarach ochrony wzmoczonej);
- budowy wodociągów zbiorowych bez jednoczesnej budowy kanalizacji sanitarnej i urządzeń oczyszczających ścieki;
- ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w strefach ochrony bezpośredniej jezior i cieków oraz w strefach ochrony pośredniej jezior;

- ponadto na terenie zlewni pojeziernej obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów wytwarzających ścieki niebezpieczne.
- e. Pomniki przyrody.
Na terenie gminy Dźwierzuty ochroną pomnikową objęte są następujące głązy i drzewa:
- granitognejszary o wysokości 1,15 m i obwodzie 1,4 m w leśnictwie Kulka,
  - głąz na nieczynnym cmentarzu w Zalesiu o wysokości 2,4 m,
  - dąb w parku podworskim w Małszewku o obwodzie 410 cm i wysokości 28,
  - jałowiec k. Rańska,
  - lipa w leśnictwie Rańsk
- f. Strefy ciszy.
Rozporządzeniem nr 45 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 5 czerwca 1998 roku, na obszarze gminy Dźwierzuty objęto strefą ciszy jeziora: Łęsk i Babięty Wielkie, a także akwen Babięty Małe – przylegający do granic gminy. Na akwenach tych obowiązuje generalnie zakaz używania silników spalinowych do napędu jednostek pływających.
- g. Sieć ekologiczna.
Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA zachodnia i wschodnia część terenów gminy znajdują się w obrębie obszarów węzłowych o znaczeniu międzynarodowym. Część zachodnia leży w obrębie obszaru „Zachodniomazurskiego”, a część wschodnia gminy w obrębie „Puszczy Piskiej”. Niektóre z tych terenów to biocentra obszaru węzłowego. Dotyczy to terenów w rejonie Łąk Dymerskich i na południe od nich, a także większości obszarów południowo – wschodniej części gminy. W hierarchii sieci ekologicznej są to obszary o najwyższej randze.
Pas środkowy gminy o rozciągłości południkowej wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, łączącego wspomniane obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym: „Zachodniomazurski” i „Puszczy Piskiej”.
- h. Zlewnia chroniona:
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 05.11.19991 r. w sprawie klasyfikacji wód oraz uwarunkowań jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi – wszystkie jeziora oraz cieki wodne na odcinku 3 km przed ujściem do jeziora objęte są zakazem odprowadzania ścieków.
Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól oraz odpływ ścieków do gruntu.
- i. Gleby.
Obszarami podlegającymi prawnej ochronie z mocy Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby powyżej III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Dźwierzuty znaczny udział gruntów III klasy związany jest z intensywnie zróżnicowaną rzeźbą wysoczyzny morenowej. Jego przewaga zaznacza się w rejonie wsi Nowe Kiejkuty, Mały Rusek, Julianowo, Rummy, Stankowo.
Z mocy tej ustawy ochronie podlegają również gleby pochodzenia organicznego, mające dość znaczący udział wśród trwałych użytków zielonych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.

2.2. Jednostki przyrodnicze wyróżnione na terenie gminy:

Zróżnicowanie warunków fizjograficznych na obszarze gminy dało podstawę do wyróżnienia 5 jednostek przyrodniczych w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”:

- MC – strefy moreny czołowej,
- MF – strefy moreny falistej,
- MJ – strefy moreny okołojeziornej,
- KZ – korytarz zandrowy,
- ZP – zandr piski.

Głównymi kryteriami wydzielenia przyrodniczych jednostek strukturalnych były walory przyrodniczo - krajobrazowe, wrażliwość na antroposję, a także przydatność funkcjonalna.

Zasady gospodarowania przestrzenią w wyróżnionych jednostkach fizjograficznych:

- a. *Strefa Moreny Czołowej (MC)* - Obszar wrażliwy na antropopresję. Ścieki powinno się generalnie odprowadzać na zewnątrz. Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze. Predysponowany głównie do funkcji leśnej. Na obrzeżach rolnictwo, lokalnie rekreacja, głównie w nawiązaniu do jezior, ale też turystyka krajoznawcza (letnia i zimowa).
- b. *Strefa Moreny Falistej (MF)* - Obszary stosunkowo odporne na działalność ludzką, lecz oddziałujące na mało odporne jeziora. Warunki przyrodnicze predestynują te obszary gminy do utrzymania funkcji rolnej jako podstawowej funkcji gospodarczej w formach przyjaznych środowisku. Ograniczanie rozwoju wielkoobszarowych monokultur, sprzyjanie mozaikowości krajobrazu w tym zwiększanie zadrzewień i zalesień.
- c. *Strefa Moreny Okołojeziornej (MJ)* - Obszary predestynowane do rozwoju wielofunkcyjnego: rekreacji w powiązaniu z dużymi jeziorami, rolnictwa, a także zalesień dużych obszarów. Na doływach do jezior sugeruje się tworzenie zbiorników wodnych redukujących zanieczyszczenia (zbiorniki te można tworzyć np. przez wyeksploatowanie pokładów torfu i kredy jeziornej).
- d. *Korytarz Zandrowy (KZ)* - Obszar o wysokiej randze przyrodniczej, stosunkowo odporny na antropopresję. Część położona na północ od drogi Dźwierzuty – Targowo zaliczana do biocentrum zachodniomazurskiego obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym – obszary o najwyższej randze w hierarchii ECONET-POLSKA. Część południowa jest korytarzem do obszaru węzłowego Puszczy Piskiej. Predestynowany głównie do funkcji leśnej, także ekologicznej (nieużytki bagienne).. Lokalnie także rekreacja.
- e. *Zandr Piski (ZK)* - Obszar o wysokiej randze przyrodniczej i dość słabej odporności na działalność ludzką. Według koncepcji ECONET POLSKA położony w obrębie obszaru węzłowego „Puszczy Piskiej”; w większości jest to biocentrum tego obszaru, a część północna leży w jego strefie buforowej. Predysponowany głównie do funkcji leśnej, a także rekreacyjnej. Rekreacja i turystyka z wykorzystaniem jezior i rzeki oraz w powiązaniu z borami sosnowymi korzystnymi dla pobytu ludzi.

3. Złoże kruszyw naturalnych.

Na terenie gminy zinwentaryzowane zostały następujące złoże kruszyw naturalnych zgodnie z oznaczeniami na planszy „Mapa warunków fizjograficznych gminy Dźwierzuty”:

- Kn1 „Rasząg”. Złoże nie było jeszcze eksploatowane.
- Kn2 „Gąsiorowo”. Do tej pory nie było eksploatowane.
- Kn3 „Gąsiorowo II”. Dysponent złoże posiada koncesję.
- Kn4 „Dymer-Gisiel”. Do tej pory nie było eksploatowane.
- Kn5 „Szczepankowo”. Eksploatacja została zakończona.
- Kn6 „Jabłonka”. Na południowej części złoże został utworzony obszar górniczy i wydana koncesja na jego eksploatację.
- Kn7 „Jabłonka”. Złoże nie jest eksploatowane.
- Kn8 „Orzyny”. Nie figuruje w Bilansie Zasobów Kopalin.
- Kn9 „Rogale”. Złoże nie jest eksploatowane na skalę przemysłową.

oraz złoże torfu i kredy pojeziornej zgodnie z planszą „Mapa warunków fizjograficznych gminy Dźwierzuty”, w tym największe złoże torfu w rejonie wsi Rummy.

Możliwość eksploatacji złóż należy podporządkować przepisom szczególnym dotyczącym ochrony środowiska przyrodniczego. Dla złóż kopalin położonych w obszarze korytarza ekologicznego (KE) oraz zaspołu przyrodniczo – krajobrazowego (ZPK), tj:

- Kn4 – Gisiel – Labuszewo,
- Kn5 – Szczepankowo,
- Kn6 – Jabłonka (część północna złoże nie objęta użytkowaniem górniczym),
- Kn9 – Rogale

oraz perspektywicznych lokalizacji złóż:

- kruszyw naturalnych w rejonie wsi Jabłonka,
- kredy jeziornej w rejonie wsi Targowska Wólka

zaleca się wyłączenie z możliwości eksploatacji lub maksymalne ograniczenie ich uciążliwości dla środowiska.

Ze względu na bezpieczeństwo ludzi zaleca się likwidację wszystkich „dzikich” kopalni piasku i żwiru.

W przypadku zakończenia eksploatacji złóż kopalin szczególną uwagę należy zwrócić na realizację programu rekultywacji poprzez udział gminy w stałym monitorowaniu prac. Zaleca się aby głównym kierunkiem rekultywacji złóż kopalin na których zakończono eksploatację były zalesienia.

Powyższe zalecenia należy stosować w stosunku do każdego rodzaju złóż kopalin pospolitych występujących na terenie gminy.

4. Zasoby środowiska kulturowego.

3.1. Prawne formy ochrony.

<i>Wieś</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Numer wpisu w rejestrze zabytków</i>
a. Dźwierzuty	kościół	A 3466/2000
b. Dźwierzuty	cmentarz	A 3908/1988
c. Dźwierzuty	kościół	A142/1949
d. Małaszewko	park	A 3526/1982
e. Jabłonka	park	A 3534/1982
f. Rogale	park	A 3321/1980
g. Zalesie	park	A 3320/1980
h. Targowo	kościół	A 2854/2000
i. Targowo	park	A 3522/1981

3.2. Projektowane zasady ochrony konserwatorskiej.

Postuluje się wyznaczenie następujących zasad ochrony konserwatorskiej:

- A. Całkowitą ochronę zabytku wraz z otoczeniem dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków, dla której obowiązuje:
  - uzyskanie od wojewódzkiego konserwatora zabytków wytycznych do projektowania
  - uzgodnienie koncepcji i projektu technicznego
  - uzyskanie zezwolenia na realizację.
 (Dotyczy obiektów wymienionych w punkcie 3.2.)
- B. Częściową ochronę obiektów zabytkowych nie wpisanych do rejestru zabytków, powstałych przed 1945 rokiem, dla której obowiązuje uzgodnienie ewentualnych zmian (projektu) z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

(Budy – folwark, Zalesie – dwór, Rogale – dwór, Targowska Wola – dwór).
- C. Częściową ochronę układów ruralistycznych, założeń dworsko-folwarcznych itp. nie wpisanych do rejestru zabytków, a powstałych przed 1945 rokiem, dla której obowiązuje:
  - opracowanie projektu z nawiązaniem do historycznych niw siedliskowych w przypadku wsi oraz z uwzględnieniem historycznej tkanki budynków, ich ewentualnej modernizacji i likwidacji obiektów dysharmonizujących w przypadku zespołów,
  - uzgodnienie projektu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
 (Otoczenie kościoła w Dźwierzutach zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”).
- D. Całkowitą ochronę obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków wraz z otoczeniem, dla której obowiązuje:
  - zakaz prowadzenia wszelkich prac ziemnych oraz ograniczenie zabudowy

- możliwość wprowadzenia zmian wymaga zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków. (Proponuje się wpisać do rejestru grodzisko we wsi Dąbrowa i grodzisko we wsi Matszewko).
- E. Częściową ochronę wskazanych obiektów archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków, dla której istnieje możliwość prowadzenia prac ziemnych, ale po uprzednim przeprowadzeniu badań archeologicznych opartych na wytycznych konserwatorskich
- F. Częściową ochronę obiektów archeologicznych, dla której: prowadzenie prac ziemnych (po uprzednim zgłoszeniu do wojewódzkiego konserwatora zabytków) wymaga stałej obserwacji archeologicznej oraz konieczne jest wstrzymanie prac w przypadku natrafienia na znaleziska o wartości historycznej.

5. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

5.1. Kierunki przekształceń strukturalnych i własnościowych.

- a. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze oraz jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla obszaru gminy należy wprowadzić następujące zasady ogólne działalności rolniczej:
  - We wschodniej części gminy (zlewnia jeziora Babant i Rańsk) oraz w zachodniej części gminy (zlewnia jeziora Sasek Wielki i zlewnia jeziora Buczek) zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” zaleca się prowadzenie produkcji rolnej o charakterze ekologicznym z uwzględnieniem możliwości alternatywnego wykorzystania gruntów (rekreacja, zalesienia) oraz docelowo z powstaniem i rozwojem gospodarstw agroturystycznych;
  - dla pasa centralnego biegnącego z południa na północ zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” zaleca się zintegrowany charakter produkcji rolnej z możliwością intensyfikacji w północnej części w rejonie wsi Rummy oraz Popowa Wola. Z obszaru tego należy wyłączyć korytarz ekologiczny, w obrębie którego zaleca się zwiększenie lesistości terenu oraz udziału trwałych użytków zielonych.
- b. W obecnym kierunku prywatyzacji dużych gospodarstw rolnych należy uwzględnić potrzeby okolicznych rolników w zakresie nabycia ziemi. W zachodniej części gminy (rejon wsi Sąpaty, Julianowo, Mały Rusek) oraz w północnej części gminy (rejon wsi Popowa Wola, Rogale, Grądy, Grodziska) należy dążyć do optymalizacji rozłogu dużych gospodarstw rolnych znajdujących się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa (udział gminy w programach restrukturyzacji) oraz przeznaczenia części gruntów do sprzedaży rolnikom indywidualnym w celu podniesienia średniej powierzchni gospodarstwa indywidualnego z 15 ha do ok. 30 ha.
- c. Działania gminy powinny mieć charakter selektywny mający na celu podniesienie średniej powierzchni gospodarstwa nie przekraczającej obecnie 15 ha do ok. 30 ha, poprzez promowanie gospodarstw o dużym potencjale rozwojowym (posiadających zasoby czynników produkcji, powiązania z rynkiem, plany rozwoju itp.). Jednocześnie na obszarach utrwalonej struktury własności indywidualnej (rejon wsi Rummy, Łupowo, Gisiel oraz Olszewki, Jabłonka, Nowe Kiejkuty i Miętkie należy rozpocząć wdrażanie programu dywersyfikacji pozostałych gospodarstw rolnych, tzn. łączenia kilku źródeł dochodu (z różnej działalności gospodarczej) w ramach jednego gospodarstwa.

5.2. Zalecenia i ograniczenia dla poszczególnych jednostek przyrodniczych:

- a. Strefa Moreny Czołowej (MC):
  - rolnictwo o charakterze ekologicznym z ograniczeniem upraw płużnych a stopniowym zwiększaniem powierzchni trwałych użytków zielonych w celu zmniejszenia odpływu substancji biogennej i organicznych do gruntu,
  - zaleca się zalesienie gruntów najsłabszych oraz narażonych na degradację,
  - obszar przydatny do tworzenia gospodarstw agroturystycznych,
  - nie należy lokalizować ferm bezściółowych oraz dużych ferm zwierzęcych,
  - należy wprowadzić zakaz wywozu gnojowicy na grunt.
- b. Strefa Moreny Falistej (MF):

- obszary predysponowane do intensywnej produkcji rolnej jako podstawowej formy zagospodarowania przestrzeni (dopuszczalne wszystkie działy produkcji rolnej oraz produkcji specjalistycznej w rolnictwie)
  - należy przyjąć, że głównymi rejonami hodowli bydła (duży udział trwałych użytków zielonych) pozostaną: tereny położone pomiędzy wsią Małszewko i Łupowo oraz wokół wsi Popowa Wola, Przytuły, Targowska Wola i Grodziska,
  - zaleca się w rejonach lokalizacji hodowli bydła mlecznego na bazie istniejącej struktury małych gospodarstw rolnych (Łupowo, Rумы, Przytuły, Targowska Wola) tworzenie grup producenckich w zakresie organizacji skupu i przechowywania mleka (kontrola jakości, nowe technologie);
- c. Strefa Moreny Okołojeziornej (MJ):
- zaleca się ekologiczny, ekstensywny charakter prowadzonej produkcji rolnej powiązany z możliwością tworzenia gospodarstw agroturystycznych,
  - należy dążyć do zwiększenia powierzchni trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) w ogólnej strukturze terenów rolnych w celu zminimalizowania dopływu substancji biogenych i organicznych z pól uprawnych do jezior,
  - preferowany kierunek produkcji rolnej – hodowla bydła i towarzysząca produkcja roślinna,
  - należy wprowadzić zakaz lokalizacji bezściółowych ferm hodowlanych,
  - należy wprowadzić zakaz wywozu gnojowicy na grunt,
- d. Korytarz Zandrowy:
- należy dążyć do zwiększenia powierzchni trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) w ogólnej strukturze terenów rolnych oraz zalesienia gruntów najłabszych (V i VI klasy), zdegradowanych i zagrożonych erozją,
  - nie należy lokalizować ferm bezściółowych oraz dużych ferm zwierzęcych,
- e. Zandr Piski (ZP):
- zaleca się ekologiczny, ekstensywny charakter prowadzonej produkcji rolnej powiązany z możliwością tworzenia gospodarstw agroturystycznych na bazie istniejącej zabudowy
  - nie należy lokalizować ferm bezściółowych oraz dużych ferm zwierzęcych,
  - obszar w większości wyłączony z zabudowy na podstawie przepisów szczególnych,
  - należy wprowadzić zakaz wywozu gnojowicy na grunt,

6. Gospodarka leśna.

- a. W sąsiedztwie zwartych kompleksów leśnych obszar i zakres proponowanych zalesień powinien obejmować jedynie grunty najłabsze, zagrożone erozją lub zdegradowane.
- b. Na terenie całej gminy zaleca się zachowanie i ochronę układu istniejących drobnych płatów leśnych. Należy dążyć do ustanowienia połączeń między nimi (ciągłości przestrzennej), stanowiących sieć połączeń przyrodniczych.
- c. Zaleca się zachowanie oraz wzbogacanie naturalnych form zadrzewień śródpolnych, w szczególności wzdłuż miedz, dróg, oraz cieków wodnych.
- d. Na obszarze jednostki fizjograficznej wyodrębnionej jako Korytarz Zandrowy (KZ) należy dążyć do ekologicznego wzbogacenia terenów rolniczych poprzez rozwój (obszarowy i jakościowy) istniejących zadrzewień oraz zalesianie gruntów najłabszych, a w szczególności odłogowanych.
- e. Na obszarze jednostki fizjograficznej wyodrębnionej jako Strefa Moreny Okołojeziornej (MJ) w celu ochrony wód powierzchniowych przed skutkami działalności rolniczej należy dążyć do zwiększenia lesistości terenu poprzez zalesienie gruntów położonych w pasie przybrzeżnym.
- f. Należy objąć ochroną aleje drzew przydrożnych na trasach: Miętkie – Orzyny – Rańsk – Kałęczyn, Kałęczyn w kierunku na Rybno, Kałęczyn – Popowa Wola oraz Sapłaty – Rумы.

7. Rozwój funkcji turystycznych.

7.1. Kierunkowe obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej.

Projektuje się kierunkowe obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”:

- R₁ - wschodni brzeg jeziora Sasek Wielki w rejonie wsi Linowo,
- R₂ - wschodni brzeg jeziora Sasek Wielki w rejonie wsi Dąbrowa,
- R₃ - północny brzeg jeziora Sasek Wielki w rejonie wsi Budy,
- R₄ - południowo – zachodni i północno – zachodni brzeg jeziora Buczek,
- R₅ – tereny położone wokół jeziora Rańskiego z wyłączeniem obszaru zawartego pomiędzy wsią Kałęczyn i wsią Rańsk,
- R₆ - teren położony na południe od wsi Orżyny do granicy z lasem,
- R₇ - tereny położone na południe od wsi Jeleniewo do granicy z lasem,
- R₈ - tereny przysiółków i enklaw leśnych położonych na południe od wsi Jeleniewo.

7.2. Ustalenia ogólne.

- a. Zaleca się zróżnicowane formy rekreacji uzależnione od podatności przestrzeni na antropopresję: tereny zabudowy letniskowej indywidualnej, tereny zabudowy pensjonatowej i rezydencjonalnej (z możliwością pobytu stałego obsługi i właściciela), przestrzenie publiczne, kemping, pole namiotowe, tereny aktywnej rekreacji, obiekty obsługi turystów, tereny zieleni.
- b. Lokalizowanie nowej zabudowy na obszarach kierunkowego rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- c. W przypadku opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego tylko części obszaru wymienionego w punkcie 6.1 należy zabezpieczyć powiązania funkcjonalno – przestrzenne z pozostałą częścią obszaru, w szczególności w zakresie powiązań komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej.
- d. Ustala się minimalną wielkość nowotworzonych działek przeznaczonych pod zabudowę letniskową na obszarze gminy Dźwierzuty - 1000 m².

7.3. Ustalenia dla poszczególnych obszarów kierunkowego rozwoju funkcji rekreacyjnej.

R₁, R₂ :

- dominująca forma zagospodarowania: zabudowa letniskowa indywidualna;
- lokalizacja nowej zabudowy uwarunkowana możliwościami odprowadzenia ścieków kolektorem do oczyszczalni w Dźwierzutach;
- zalece się podwyższenie minimalnej wielkości działek przeznaczonych pod zabudowę letniskową w zależności od podatności obszaru na antropopresję;
- należy wyznaczyć przestrzenie publiczne służące zarówno obsłudze turystów jak i mieszkańcom wsi Linowo i Dąbrowa, w szczególności plaże publiczne zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
- zaleca się określenie wzorców zabudowy zarówno dla pojedynczych obiektów jak i dla zespołów zabudowy.

R₃:

- dominująca forma zagospodarowania: zabudowa pensjonatowa, ośrodek jeździecki, kemping i pole namiotowe oraz pola golfowe;
- jako forma uzupełniająca: zabudowa letniskowa indywidualna w zespołach zabudowy nie przekraczających 10 działek powiązanych przestrzennie z istniejącą jednostką osadniczą (wieś Budy);
- lokalizacja nowej zabudowy uwarunkowana możliwościami odprowadzenia ścieków kolektorem do oczyszczalni w Dźwierzutach;

R₄:

- dominująca forma zagospodarowania: zabudowa letniskowa indywidualna w powiązaniu z istniejącymi zespołami zabudowy rekreacyjnej;
- zalece się podwyższenie minimalnej wielkości działek przeznaczonych pod zabudowę letniskową w zależności od podatności obszaru na antropopresję;
- lokalizacja nowej zabudowy możliwa po wybudowaniu kolektora ściekowego do oczyszczalni w Dźwierzutach;

- należy wyznaczyć przestrzenie publiczne służące zarówno obsłudze turystów jak i mieszkańcom wsi Julianowo, Sąpłaty, Mycółka, a w szczególności plaże publiczne zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
- minimalna odległość nowej zabudowy od jeziora – 100 m;
- pas brzegowy należy pozostawić jako przestrzeń publiczną (zieleń nieurządzona, plaże, zalesienia);

R₅:

- dominująca funkcja: zabudowa letniskowa pensjonatowa i rezydencjonalna w połączeniu z zabudową letniskową indywidualną jako uzupełniającą formą zagospodarowania;
- jako funkcja uzupełniająca: kempingi i pola namiotowe;
- lokalizacja nowej zabudowy uwarunkowana wybudowaniem kolektora odprowadzającego ścieki do oczyszczalni;
- należy wyznaczyć przestrzenie publiczne służące zarówno obsłudze turystów jak i mieszkańcom wsi Rańsk, Kałużyn, Zalesie, Targowska Wólka i Targowo, a w szczególności plaże publiczne zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
- zaleca się lokalizowanie funkcji usługowo – handlowej w strefie istniejących jednostek osadniczych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
- zaleca się określenie wzorców zabudowy zarówno dla pojedynczych obiektów jak i dla zespołów zabudowy”.

R₆ :

Obszar dla którego zgodnie z art.6, ust.5, pkt.7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczono konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Patrz pkt 10.a.

R₇ :

Obszar dla którego zgodnie z art.6, ust.5, pkt.7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczono konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Patrz pkt 10.b.

R₈ :

- dominująca funkcja: zabudowa letniskowa indywidualna i zabudowa pensjonatowa nawiązujące charakterem i formą do dawnego układu ruralistycznego jednostki osadniczej (wieś Zimna Woda) oraz zabudowy kolonijnej;
- ze względu na próbę odtworzenia dawnych struktur przestrzennych należy podnieść minimalną wielkość działek przeznaczonych pod zabudowę do 2000m²;
- zaleca się określenie wzorców zabudowy zarówno dla pojedynczych obiektów jak i dla zespołów zabudowy”.
- lokalizacja nowej zabudowy uwarunkowana odprowadzeniem ścieków na zewnątrz zlewni;

7.4. Przystanie wodne i kąpieliska.

- a. W celu zapewnienia dostępu do jezior okolicznym mieszkańcom oraz obsługi ruchu turystycznego projektuje się tereny publicznych plaż i kąpielisk zgodnie z oznaczeniami na planszy „ Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy”.
- b. W celu zapewnienia obsługi ruchu turystycznego zgodnie z kierunkami rozwoju szlaków wodnych (pkt. 6.4) projektuje się powstanie przystani i stanic wodnych zgodnie z planszą „ Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy”.

7.5. Biwaki i pola namiotowe.

Zaleca się lokalizację pól biwakowych i namiotowych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.

7.6. Trasy rowerowe.

Należy skoordynować działania z gminami Szczytno, Pasym i Sorkwity w celu wytyczenia, oznakowania, oraz ulepszenia nawierzchni projektowanych tras rowerowych. oznaczonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.

Zaleca się odpowiednie oznakowanie cennych dla rozwoju turystyki zabytków dziedzictwa kulturowego, pomników przyrody, punktów widokowych oraz miejsc o szczególnej wartości krajobrazowej, przyrodniczej i architektonicznej (miejsca szczególne).

7.7. Szlaki wodne.

Projektuje się powstanie i rozwój następujących szlaków wodnych:

- międzygminnego: Dźwierzuty – Jezioro Sasek Wielki i dalej na terenie gminy Szczytno (zaleca się udrożnienie i odpowiednie oznakowanie cieków wodnych umożliwiającego dopłynięcie kajakami do centrum wsi Dźwierzuty);
- międzygminnego: wieś Orżyny – Jezioro Łęsk Duży – Jezioro Łęsk Mały i dalej na terenie gminy Szczytno;
- międzygminnego: Jezioro Miętkie – Jezioro Babięty Wielkie i dalej rzeką Babant na terenie gminy Sorkwity;
- międzygminnego: Jezioro Babięty Małe – rzeka Babant i dalej na terenie gminy Piecki.

8. Kierunki rozwoju zabudowy.

8.1. Ustalenia ogólne.

a. Zabudowa mieszkalna – usługowa.

- W związku z prognozowanym niewielkim wzrostem liczby ludności zakłada się, że lokalizowanie nowej zabudowy związanej z funkcją osadniczą następować będzie w granicach istniejącej zabudowy wsi, zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych. Zabudowa o charakterze uzupełniającym powinna skalą, formą oraz rozwiązaniami architektonicznymi nawiązywać do otoczenia oraz architektury typowej dla regionu.
- Należy dążyć do koncentracji sieci osadniczej w ramach jednostek osadniczych o dużym potencjale rozwojowym oraz ograniczania ilości nowej zabudowy na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez tworzenie alternatywnych lokalizacji w postaci uzbrojonych, atrakcyjnie położonych terenów w granicach istniejącej zabudowy wsi. Działania te należy ściśle powiązać ze strategią gospodarowania mieniem komunalnym.
- Zaleca się aby powierzchnia gospodarstwa rolnego dająca możliwość lokalizowania nowej zabudowy była nie mniejsza niż 3 ha.

b. Zabudowa przemysłowa, magazynowa oraz usług i rzemiosła uciążliwego.

- Nowa zabudowa przemysłowa i składowa oraz rzemiosła, produkcji i usług o charakterze uciążliwym powinny być realizowane w pierwszej kolejności w granicach istniejącej (najczęściej po PGR-owskiej) zabudowy przemysłowej oraz urządzeń produkcji rolnej i obsługi rolnictwa. Na terenach tych należy dążyć do racjonalnego i intensywnego wykorzystania przestrzeni poprzez adaptację istniejących obiektów, zabudowę terenów wolnych, modernizację istniejącej infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzenia ścieków oraz emisji zanieczyszczeń.
- Kierunkowe obszary rozwoju funkcji przemysłowej i składowej oraz rzemiosła, produkcji i usług o charakterze uciążliwym zlokalizowano w południowej części wsi Dźwierzuty zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.
- Uciążliwość projektowanej zabudowy przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła uciążliwego powinna zawierać się w granicach własnych działek.
- Na terenach pozostałych lokalizowanie zabudowy przemysłowej, magazynowej oraz rzemiosła, produkcji i usług o charakterze uciążliwym wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- Dopuszcza się możliwość lokalizowania w sąsiedztwie drogi krajowej obiektów obsługi podróżnych pod warunkiem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań komunikacyjnych.

8.2. Jednostki strukturalno – przestrzenne.

Na podstawie wydzielonych jednostek przyrodniczych oraz uwarunkowań społeczno – gospodarczych teren gminy podzielony został na następujące jednostki strukturalno – przestrzenne:

- Zespół Jeziora Buczek (ZJB),
- Zaspół Jeziora Sasek Wielki (ZJS),
- Morena Falista (MF),
- Korytarz Ekologiczny (KE),
- Wieś Gminna Dźwierzuty,
- Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy (ZPK),
- Zespół Jeziora Rańsk (ZJR).

8.3. Ustalenia dla poszczególnych jednostek strukturalno – przestrzennych.

- a. Zespół Jeziora Buczek (ZJB):
  - teren wyłączony z możliwości lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym;
  - lokalizację nowych zagród na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy uzależnić od możliwości podłączenia do kolektora kanalizacji ściekowej,
  - zakaz lokalizacji ferm bezściółowych oraz dużych obiektów fermowych powyżej 100 DJP;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych oraz terenów przyległych określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
- b. Zespół Jeziora Sasek Wielki (ZJS):
  - teren wyłączony z lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych oraz terenów przyległych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - zaleca się lokalizację funkcji usługowych i handlowych w granicach istniejących jednostek osadniczych (Linowo, Dąbrowa, Budy, Małszewko);
  - lokalizację nowych zagród na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy uzależnić od możliwości podłączenia do kolektora kanalizacji ściekowej;
  - zakaz lokalizacji ferm bezściółowych oraz dużych obiektów fermowych powyżej 250 DJP;
- c. Morena Falista (MF):
  - teren przydatny do lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym; należy w pierwszej kolejności wykorzystać istniejące tereny urządzeń produkcji rolnej (najczęściej po PGR-owskie) oraz pozostałe tereny zainwestowania przemysłowego zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - teren predysponowany do lokalizacji specjalnych działów produkcji rolnej (gospodarstw specjalistycznych);
  - dla lokalizowanych nowych zagród na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.
- d. Korytarz Ekologiczny (KE):
  - teren wyłączony z lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym; należy stopniowo ograniczać powierzchnię oraz uciążliwość terenu byłej kopalni kruszyw w rejonie wsi Targowska Wola;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;

- na obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy zagrodowej z zachowaniem odległości pomiędzy sąsiednimi siedliskami nie mniejszej niż 500 m;
  - dla lokalizowanych nowych zagród na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.
- e. Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy (ZPK):
- teren w przeważającej części wyłączony z możliwości lokalizowania nowej zabudowy zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - lokalizację nowych zagród na terenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy uzależnić od możliwości odprowadzenia ścieków na zewnątrz zlewni,
  - teren wyłączony z lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym;
  - zakaz lokalizacji ferm bezściółowych oraz dużych obiektów fermowych powyżej 100 DJP;
- f. Zespół Jeziora Rańskiego (ZJR):
- teren wyłączony z lokalizacji funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła o charakterze uciążliwym;
  - lokalizacja nowej zabudowy w granicach istniejącej zabudowy wsi powinna następować poprzez wypełnienie przestrzeni niezabudowanych oraz terenów przyległych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - zaleca się lokalizację funkcji usługowych i handlowych w granicach istniejących jednostek osadniczych (Rańsk, Kałużyn, Targowska Wólka, Targowo, Orżyny);
  - lokalizacja nowej zabudowy zagrodowej na obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej wymaga odprowadzenia ścieków kolektorem do oczyszczalni;
  - zakaz lokalizacji ferm bezściółowych oraz dużych obiektów fermowych powyżej 100 DJP;
- g. Wieś Gminna Dźwierzuty (WGD):
- głównymi kierunkami rozwoju obszarowego wsi Dźwierzuty w zakresie funkcji mieszkalno – usługowej będą tereny położone w rejonie wschodnim do granicy projektowanej obwodnicy; oraz tereny położone po obu stronach drogi krajowej w części południowej (zabudowa przemysłowa, magazynowa oraz usług i rzemiosła uciążliwego);
  - zakłada się wykorzystanie terenów niezabudowanych w strefie istniejącej zabudowy wsi jako kierunkowych obszarów rozwoju funkcji mieszkalno – usługowej zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - głównymi kierunkami rozwoju obszarowego wsi Dźwierzuty w zakresie funkcji przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła uciążliwego będą tereny położone w rejonie południowym po zachodniej stronie drogi krajowej zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - rezerwuje się tereny do rozwoju funkcji oświatowych w sąsiedztwie istniejącej szkoły zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;
  - projektuje się utworzenie centrum usługowo – handlowego wsi Dźwierzuty w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”; dla całego terenu projektowanego centrum należy sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz koncepcje zabudowy i zagospodarowania terenu;
  - projektuje się przekształcenie terenów położonych przy drodze do wsi Rummy w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” w kierunku centrum usługowo hotelowego (po zachodniej stronie drogi) oraz funkcji usługowo handlowych (po wschodniej stronie drogi); szczególną uwagę należy zwrócić na objęcie procesem rewitalizacji wschodniej pierzei ulicy;
  - projektuje się przekształcenie terenów dawnej stacji kolejowej w Dźwierzutach w kierunku funkcji mieszkaniowych oraz centrum kultury (biblioteka, muzeum, świetlica itp.);
  - należy poddać rehabilitacji mającej na celu poprawę stanu technicznego substancji budynkowej, poprawę jej walorów użytkowych i estetycznych oraz poprawę jakości przestrzeni tereny zabudowy wielorodzinnej po PGR-owskiej oznaczone na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”;

8.2. Obszary wyłączone z zabudowy.

Należy wyłączyć z możliwości nowej zabudowy następujące tereny:

- a. obszar zespołu przyrodniczo – krajobrazowego zgodnie z Rozporządzeniem nr 11 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 11 stycznia 2000 r.
- b. obszar istniejących i projektowanych rezerwatów przyrody oraz użytków ekologicznych,
- c. terenach projektowanej obwodnicy wsi Dźwierzuty oraz obwodnicy wsi Linowo,
- d. tereny położone w odległości 100 m od pasa drogowego drogi krajowej nr 589,

8.4. Obszary wymagające rehabilitacji.

Należy poddać rehabilitacji tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej byłych osiedli PGR zgodnie z oznaczeniami na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”. Celem działań powinna być poprawa stanu technicznego substancji budynkowej, poprawa jej walorów użytkowych i estetycznych oraz poprawa jakości przestrzeni.

W zależności od stopnia zniekształcenia pierwotnych struktur przestrzennych zaleca się trzy kierunki działań:

- Rh1 – działania o charakterze porządkowym, w których nie ingeruje się w istniejącą tkankę, a stosuje się wprowadzanie wysokiej i niskiej zieleni, nowych nawierzchni, urządzeń małej architektury oraz wypełnianie wolnych terenów zabudową nawiązującą rozwiązaniami architektonicznymi do tradycji miejsca, istniejącego otoczenia (przenikanie) lub regionalnych elementów architektury,
(Popowa Wola, Stankowo, Małszewko)
- Rh2 – działania o charakterze modernizacyjnym (z wykorzystaniem elementów poprzednich) co pozwala na przebudowę obiektów lub całych zespołów bez zmiany struktury przestrzennej jednostki,
(Grądy, Rogale, Grodziska, Dźwierzuty)
- Rh3 – działania o charakterze budującym (z wykorzystaniem elementów poprzednich) właściwe dla struktur przestrzennych znacznie zniekształconych, wymagających największej ingerencji w istniejącą tkankę mieszkaniową
(Julianowo, Zalesie)

9. Zasób komunalny.

- a. Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami podstawą tworzenia gminnego zasobu nieruchomości jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zaleca się opracowanie strategii gospodarowania mieniem komunalnym rozumianej jako proces utrzymania, rozwoju (przekształcania), zbywania i pozyskiwania nieruchomości do zasobu gminnego.
- b. W pierwszej kolejności gminny zasób nieruchomości powinien być tworzony w miejscowościach o dużym potencjale rozwojowym oraz miejscowościach predysponowanych do obsługi ruchu turystycznego zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.
- c. Z punktu widzenia możliwości uzyskania dochodów do budżetu gminy zaleca się pozyskanie do zasobu nieruchomości położonych w rejonach kierunkowego rozwoju funkcji turystycznych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.
- d. Zaleca się pozyskanie do zasobu komunalnego terenów przeznaczonych na urządzenie plaż publicznych zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” oraz innych terenów służących według opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego celom publicznym.
- e. W celu realizacji zadań określonych w studium należy pozyskać do zasobu nieruchomości położone w centrum wsi Dźwierzuty, które w nowo opracowanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone zostaną na cele publiczne.
- f. Na pozostałym obszarze nieruchomości znajdujące się w zasobie komunalnym, w stosunku do których gmina nie planuje działań inwestycyjnych należy sprywatyzować. Zbywanie niezagospodarowanych gruntów publicznych sektorowi prywatnemu powoduje, że grunty dotąd nieopodatkowane przechodzą do kategorii objętych opodatkowaniem. Dzięki temu gmina może zwiększyć swoje dochody i zmniejszyć zobowiązania z tytułu ich utrzymania.

10. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

10.1. Komunikacja.

a. Nadrzędny układ komunikacyjny.

- Droga krajowa nr 589 (międzyregionalna) - droga powinna spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi GP zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla drogi należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 40 m .

Należy pozostawić rezerwę terenu o szerokości 80 m w liniach rozgraniczających na budowę wschodniej obwodnicy miejscowości Dźwierzuty oraz zachodniej obwodnicy Linowo zgodnie z planszą „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.

- Droga wojewódzka nr 600 (regionalna) - droga powinna spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi G zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla drogi należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 25 m .

b. Podstawowy układ komunikacyjny.

- Drogi powiatowe nr 26601, 26611, 26612, 26622, - drogi powinny spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi G zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla dróg należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 25 m .

- Drogi powiatowe (pozostałe) - drogi powinny spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi Z zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla drogi należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 20 m .

- Drogi gminne nr 2626003, 2626006, 2626016, 2626020, 2626042, 2626070 -drogi powinny spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi L zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla dróg należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 15 m .

c. Układ pomocniczy.

- Drogi gminne(pozostałe) - drogi powinny spełniać parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi L, D zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2.03. 99r. w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla dróg należy przyjąć minimalną szerokość terenu w liniach rozgraniczających 15 m .

- W związku z przewidywanym rozwojem funkcji turystycznej zachodnich obszarów nad jeziorem Sasek Wielki należy przewidzieć rozbudowę i modernizację dróg gminnych nr 2626034, 2626037, 2626038, 2626039, 2626040. Dla dróg tych należy przyjąć minimalną szerokość w liniach rozgraniczających 15m.

10.2. Gazownictwo.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od PGNiG S.A. w Warszawie na terenie gminy projektowana jest budowa drugiej nitki gazociągu w/c PN 6,3 MP , Dn 300 relacji Szczytno – Mrągowo, która przebiegać będzie równoległe do gazociągu istniejącego.

Należy zarezerwować teren po obu stronach istniejącego gazociągu w odległości 7–10 metrów .

10.3. Sieć wodociągowa.

Problem zaopatrzenia gminy w wodę proponuje się rozpatrywać w dwóch wariantach:

- a. Wariant I - remont istniejących sieci , stacji wodociągowych , wymiana części urządzeń oraz wykonanie inwentaryzacji sieci wodociągowej w obiektach na terenie wsi : Rańsk , Targowska Wola , Popowa Wola, Grądy , Małszewko, Rusek Mały.
- b. Wariant II - przebudowa istniejącej sieci opartej na 12 stacjach wodociągowych na sieć zblokowaną , która byłaby zasilana z 7 już istniejących.
Przebudowa sieci pozwoli na wyłączenie z pracy 5 hydroforni :
Małszewko, Budy, Rusek Mały, Grądy , Popowa Wola, w których budynki , urządzenia i sieci kwalifikują się do kapitalnego remontu.
W wyniku modernizacji powstały by sieci:
- Dźwierzuty – Małszewko –Budy,
  - Rummy - Sąpłaty - Rusek Mały,
  - (Orżyny – Rańsk) – Grądy – Rogale z odgałęzieniami z Rańska na Kałęczyn – Zalesie oraz na Jeleniewo,
  - Grodziska – Popowa Wola,
  - Targowska Wola – Szczepankowo – Gisiel,
  - Linowo – Stankowo – Dąbrowa – kolonia Dąbrowa - zabudowa letniskowa ,
  - Targowo – Targowska Wólka – Kałęczyn.

W chwili obecnej na terenie gminy trwają przygotowania do realizacji inwestycji : rozbudowa sieci wodociągowej Sąpłaty – Rummy (II sieć – część) , Rańsk – Orżyny – Jeleniewo (III sieć – część) , rozbudowa Linowo (VI sieć – część)

10.4. Kanalizacja.

Rozpatrując gospodarkę ściekami na terenie gminy przyjęto dwa różne warianty jej dalszego rozwoju:

- a. Wariant I – wszystkie ścieki z terenu gminy zostaną oczyszczone w rozbudowanej i zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Dźwierzutach , której obciążenie hydrauliczne zostanie zwiększone do 1200 m³/d .
W tym wariantcie należy wziąć również pod uwagę następujące rozwiązania:
- możliwość podłączenia terenów północno – wschodnich gminy (Godziska, Popowa Wola, Rogale, Grądy) do nowoprojektowanej oczyszczalni ścieków w Rybnie gmina Sorkwity (porozumienie między gminami);
  - budowa kolektora ściekowego w rejonie, który wymaga ochrony i pełni funkcje rekreacyjną – tereny położone na wschodnim brzegu Jeziora Sasek (miejsco- wości : Linowo, Dąbrowa, Małszewko);
  - połączenie kolektorem opaskowym miejscowości leżących wokół Jeziora Rańskiego (Rańsk, Kałęczyn, Targowska Wólka, Targowo, Orżyny);
  - dla pozostałych miejscowości zastosować zbiorniki bezodpływowe z wywozem ścieków do oczyszczalni w Dźwierzutach.
- b. Wariant II - budowa drugiej oczyszczalni w okolicach wsi Kałęczyn, która zbierałaby ścieki z obszarów podłączonych kolektorem opaskowym wokół jeziora Rańskiego. Zrzuć oczyszczonych ścieków następowalby do rzeki Sadzi i dalej do jeziora Rańskiego.
Należy dla nowo projektowanej oczyszczalni ścieków ustalić bardzo wysokie normy technologiczne.
W perspektywie projektuje się podłączenie do niej wsi Grądy i Jeleniewo. Rozwiązania dla pozostałej części gminy jak w wariantcie I.

10.5. Gospodarka odpadami stałymi.

- a. Aby zapewnić gminie wywóz odpadów stałych na wysypisko śmieci poza terenem gminy należy partycypować w kosztach modernizacji wysypiska śmieci w Linowie. Brak współfinansowania zmusi gminę do składowania odpadów na sąsiednich wysypiskach w Bisztyнку lub Martianach co będzie się wiązać ze wzrostem opłat za wywóz nieczystości.
- b. W chwili obecnej tylko 35% gospodarstw domowych ma zawarte umowy na wywóz nieczystości stałych, dlatego też należy doprowadzić do sytuacji aby wszystkie gospodarstwa zawarły stosowne umowy.

- c. Na terenie gminy znajduje się 116 domków rekreacyjnych z czego 5% właścicieli ma zawarte umowy na wywóz nieczystości, dlatego też należy doprowadzić do sytuacji, w której wszyscy właściciele zawrą umowy.

10.6. Elektroenergetyka.

Istniejący system zasilania gminy w energię elektryczną poprzez PZ – Dźwierzutach oraz rozbudowany układ sieci przesyłowych i magistralnych SN 15 kV zaspokaja całkowicie zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz zapewnia rozwój gminy w tym zakresie na okres prognozy.

10.7. Telekomunikacja.

Na terenie gminy Dźwierzuty zlokalizowane są dwie cyfrowe centrale telefoniczne: w miejscowościach Dźwierzuty i Orzyny.

W relacji Dźwierzuty – Pasym projektowany jest kabel światłowodowy.

W planach zagospodarowania przestrzennego należy zarezerwować pas dla potrzeb przyszłych abonentów telefonicznych.

Istniejące uzbrojenie telekomunikacyjne pozostawić w pasach zielonych lub chodnikach.

11. Działania planistyczne przewidziane w studium.

W celu zrealizowania polityki przestrzennej gminy zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- a. **P-1:** Obszar położony w rejonie wsi Orzyny, zawarty pomiędzy drogą wojewódzką nr 600 a granicą lasu, ograniczony od zachodu granicą lasu, a od wschodu drogą gruntową.
Dominująca funkcja terenu – rekreacja o charakterze pensjonatowym z uzupełnieniem w postaci zabudowy letniskowej indywidualnej w zespołach zabudowy nie większych niż 10 działek.
Minimalna wielkość działek rekreacyjnych 1000 m².
Minimalna odległość nowej zabudowy od brzegu jeziora 200 m.
Należy zaprojektować tereny publiczne, a w szczególności możliwość korzystania turystów i mieszkańców wsi Orzyny z plaży publicznej oraz przystani.
Lokalizowanie nowej zabudowy uwarunkowane odprowadzeniem ścieków kolektorem na zewnątrz zlewni jeziora.
Nie dopuszcza się możliwości podziału na mniejsze jednostki planistyczne.
- b. **P-2:** Obszar położony w rejonie wsi Jeleniewo, zawarty pomiędzy drogą gruntową od strony północnej a granicą lasu od strony południowej.
Dominująca funkcja terenu – zabudowa mieszkalno – usługowa i zabudowa rekreacyjna. Celem sporządzenia planu jest ochrona istniejącego układu ruralistycznego przed degradacją przestrzeni w postaci podziałów terenu na małe działki. Zaleca się zaprojektowanie wzdłuż krawędzi lasu osi komunikacyjnej organizującej przestrzeń równoległe do biegnącej przez wieś drogi gruntowej.
Nie dopuszcza się możliwości podziału na mniejsze jednostki planistyczne.
Zaleca się minimalną powierzchnię działek przeznaczonych pod zabudowę nie mniejszą niż średnia powierzchnia działek zabudowanych we wsi Jeleniewo.
Do czasu wybudowania kolektora kanalizacji ściekowej dopuszcza się zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków.
- c. **P-3:** Obszar położony w centrum wsi Dźwierzuty, w rejonie skrzyżowania ulic Pasymskiej, Szczycieńskiej i Niepodległości w granicach określonych na planszy „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”.
Celem prac planistycznych powinno być utworzenie centrum usługowo – handlowego powiązanego z centrum obsługi turystycznej.

Należy przede wszystkim zaprojektować tereny publiczne w postaci rynku, parku i terenów spacerowych, przystani dla kajaków, sceny lub amfiteatru, itp.

Zaleca się utworzenie bazy hotelowej oraz centrum usługowo handlowego.

Należy zaprojektować modernizację przebiegu drogi krajowej nr 589 w celu poprawy bezpieczeństwa.

**UCHWAŁA NR XIV/123/2000
RADY GMINY W DŹWIERZUTACH**

z dnia 7 lipca 2000 roku

w sprawie : uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Dźwierzuty

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tekst jednolity - Dz.U. Nr 13 z 1996 r. poz. 74 z późn. zm.) Rada Gminy w Dźwierzutach uchwala co następuje :

§ 1

Uchwala się Strategię Rozwoju Gminy Dźwierzuty.

§ 2

Strategia Rozwoju Gminy Dźwierzuty składa się z części opisowej stanowiącej załącznik do Uchwały.

§ 3

Uchwalona Strategia Rozwoju Gminy przechowywana będzie w Urzędzie Gminy Dźwierzuty.

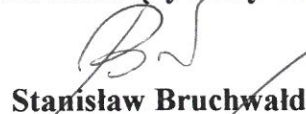
§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy w Dźwierzutach.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Bruchwałd

ZARZĄD GMINY DŹWIERZUTY

GMINA DŹWIERZUTY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Część II. Strategia rozwoju gminy.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

inż. arch. Aleksander Weiss - główny projektant

mgr inż. Dariusz Łaguna

mgr inż. Iwona Długosz - Palińska

Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami
„TOPOZ”
Olsztyn, ul. Dąbrowszczaków 2

Spis treści

342

Część I	- Wstęp i metodyka	Str. 4 - 9
Część II.	- Uwarunkowania wynikające z polityki województwa warmińsko-mazurskiego	Str. 10 – 16
Część III.	Strategia rozwoju gminy Dźwierzuty z elementami rozwoju Zrównoważonego	Str. 17 - 37
-	Analiza SWOT	
-	Projekcja Misji	
-	Cele strategiczne , priorytety , działania	

CZEŚĆ I

1.0. Wstęp

Celem gospodarowania przestrzennego jest szeroko rozumiany rozwój. Rozwój rozumiany jako sposób gospodarowania, w którym eksploatacja zasobów naturalnych nie prowadzi do degradacji użytkowanych terenów i ich otoczenia i równocześnie pozwala na zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb oraz aspiracji społeczeństwa.

Rozwój zrównoważony definiowany jest jako system działań polegający na racjonalnym wykorzystaniu, kształtowaniu i ochronie środowiska. Jest to zatem rozwój gospodarczy:

1. pożądany społecznie, 2. uzasadniony ekonomicznie, 3. dopuszczalny ekologicznie.

Każda struktura zarządzania przyjmuje za podstawę swojego działania rozwój. Działania służące rozwojowi zmuszają do dokonywania wyborów, a każdy zorganizowany wybór jest polityką. Podstawą przemyślanej i spójnej polityki jest STRATEGIA, która realizuje się poprzez zbiór polityk (np. przestrzenna, społeczna, ekologiczna).

„STRATEGIA jest sposobem realizacji celów określonych i akceptowanych przez władze samorządowe. Mądra władza formułuje cele w ścisłym kontakcie ze społecznością lokalną.

W Strategii Rozwoju Gminy Dźwierzuty zawarta jest misja Gminy - cele do jej realizacji zawarte są w niniejszym dokumencie. W warsztatach opracowujących strategię uczestniczyli Radni gminy Dźwierzuty (28 października i 8 listopada), sołtysi (27 września) jako przedstawiciele społeczności lokalnych i urzędnicy dzięki temu dokument ten jest wspólną własnością całego społeczeństwa Gminy.

Strategia jest dokumentem żywym, uwzględniającym nowe wyzwania stojące przed Gminą, a co za tym idzie jej realizacja powinna przynieść poprawę warunków życia mieszkańców i wyzwolić społeczną energię w działaniach na rzecz region, a stopień jej realizacji jest miarą trafności strategii.

Jako dokument żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe ważne cele a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły

344
proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została opracowana na lata 2000 r. - 2005 r.

2.0. Planowanie i organizacja strategii w gminie Dźwierzuty

Proces budowy strategii rozwoju gminy Dźwierzuty należy podzielić na poszczególne etapy, a te z kolei składają się z podetapów. W pierwszym etapie chodzi o analizę stanu istniejącego w gminie i analizę otoczenia. Analiza taka obejmuje następujące zagadnienia: położenie geograficzne, zasoby naturalne, potencjał społeczny, potencjał gospodarczy, infrastruktura techniczna, sytuacja finansowa, stopień skażenia środowiska. Wszystkie te czynniki stanowią źródło informacji do budowania strategii. Ocena rozwoju lokalnego wymaga zastosowania odpowiednich mierników np. struktura demograficzna, poziom usług, ilość miejsc pracy. Drugi etap ma na celu przeprowadzenie analizy strategicznej gminy, która polega na analizie szans i zagrożeń. Diagnozie stanu istniejącego powinna towarzyszyć diagnoza otoczenia zewnętrznego. Trzeci etap to opracowanie scenariuszy rozwoju. Mają one na celu wskazanie możliwości wykorzystania potencjału gminy. Czwarty etap to formułowanie misji i celów rozwoju gminy. Opracowanie, ocena i wybór wariantów strategicznych to etap piąty. Podstawą sporządzenia jest analiza SWOT. Opracowanie planu strategicznego następuje w etapie szóstym, kontrola i realizacja wybranej strategii w etapie siódmym.

Podstawowym narzędziem i najbardziej popularnym sposobem oceny tych uwarunkowań jest analiza SWOT, która obejmuje analizę zewnętrzną gminy (okazje i zagrożenia) oraz analizę wewnętrzną (mocne i słabe strony). Analiza ta składa się z kilku etapów. Pierwszy etap polega na tworzeniu list odpowiedzi dotyczących otoczenia gminy w kategoriach szans i zagrożeń. Drugi etap polega na określeniu słabych i mocnych stron gminy i skupieniu się na jej wewnętrznych zasobach. Trzeci etap zawiera określenie bieżącej sytuacji w gminie w kontekście wykorzystania mocnych stron i szans rozwojowych eliminując potencjalne zagrożenia i minimalizując wpływ słabych stron.

Gmina Dźwierzuty nie ma wpływu na kształtowanie się procesów społeczno-gospodarczych będących w jej otoczeniu. Gmina jedynie może wykorzystywać szansę oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia. Z drugiej zaś strony otoczenie gminy silnie wpływa na kształtowanie się i tworzenie strategii rozwoju oraz poszczególnych programów funkcjonalnych.

Najbliższym otoczeniem dla gminy Dźwierzuty jest powiat szczycieński. Z obszarem tym gmina ma gospodarcze, społeczno – gospodarcze, polityczne, ekonomiczne i kulturowe powiązania. Warunki rozwoju zależne są od powiatu, jako najbliższego otoczenia. Podstawowe elementy otoczenia gminy, które mają wpływ na wybór i opracowanie programu rozwoju to:

- uwarunkowania wynikające z zagospodarowania i użytkowania terenów sąsiednich
- uwarunkowania wynikające z położenia
- uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki,
- uwarunkowania wynikające z układu przyrodniczego,
- uwarunkowania wynikające z układu komunikacyjnego (komunikacja kolejowa i drogową)
- infrastruktura społeczna (prognoza demograficzna struktury wiekowej i preferencje społeczne)

Do czynników wpływających na rozwój gminy Dźwierzuty zaliczamy:

- uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców (struktura wiekowa, stopa bezrobocia, gęstość zaludnienia, wyposażenie w mieszkania, dostępność do usług, preferencje społeczne, mentalność społeczna, szkolnictwo);
- uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki (na podstawie prognozy demograficznej – ocena podaży i popytu miejsc pracy, umiejętność wykorzystania walorów położenia, potencjału surowcowego, zasobów siły roboczej, potencjału inwestorów, poszukiwanie nowych możliwości, i uwarunkowań ekonomiczno – historycznych, i nade wszystko potrzeb społecznych);
- uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego (występowanie terenów cennych ekologicznie, klimat, zasoby środowiska przyrodniczego, osobliwości przyrodnicze);
- uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego (obszary strefy archeologicznej, osobliwości architektoniczne)

- 346
- uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów
  - uwarunkowania wynikające z układu komunikacyjnego (układ komunikacji wewnętrznej – układ uliczny, ciągi piesze, spacerowe, rowerowe, oznakowanie turystyczne);
  - uwarunkowania wynikające z wyposażenia w infrastrukturę techniczną (sieci inżynierskie);
  - promocją gminy (lokalne media, edukacja społeczeństwa, zorganizowana informacja o gminie, wypracowanie image gminy – jako gminy, propagowanie działań prorozwojowych)

Analizując sytuację w gminie należy zwrócić uwagę na cechy, które w horyzoncie czasowym strategii mogą mieć wpływ na rozwój gminy. Cechy te mogą wpływać korzystnie (mocne strony) lub niekorzystnie (słabe strony gminy). Niektóre z tych cech w określonych warunkach mogą być obojętne dla rozwoju gminy. W planie rozwoju gminy należy określić zadania, które mogą wykorzystać mocne strony gminy oraz działania, które pomogą przezwyciężyć słabości. Ważne jest również, to aby analiza gminy była procesem ciągłym, ponieważ niektóre słabe strony mogą z czasem stać się mocnymi.

Przy analizie wnętrza gminy należy zwrócić uwagę na czynniki mające wpływ na rozwój lokalnej gospodarki oraz cechy, które mają wpływ na powstawanie i rozwój lokalnych przedsiębiorstw. Określając te elementy należy pamiętać o trzech ważnych zależnościach pomiędzy polityką gospodarczą i regionalną kraju, a lokalną polityką gospodarczą na poziomie gminy. Są to:

- mechanizmy finansowe, które dla rządu stanowią instrumenty realizacji celów polityki ekonomicznej a dla układu terytorialnego mogą być ograniczeniami, a nie tylko stymulatorami rozwoju,
- instrumenty polityki regionalnej państwa mają ważne aspekty lokalne, które powinny być brane pod uwagę przy kształtowaniu lokalnej strategii rozwoju,
- instrumenty pobudzenia rozwoju lokalnego zależą głównie od ogólnej sytuacji ekonomicznej oraz polityki państwa w stosunku do small businessu¹.

Rozwój gminy ma bardzo duży wpływ, na rozwój lokalny poprzez zmniejszenie poziomu bezrobocia, wzrost zamożności społeczności lokalnej oraz poprawę poziomu życia w gminie.

W wyniku przeprowadzonej analizy należy określić problemy tzn. sytuacje, w których związek pomiędzy oczekiwaniami mieszkańców a zasobami i zainteresowaniem inwe-

storów jest największy. Należy poszukiwać zarówno relacji korzystnych jak też nie korzystnych. W opracowywaniu strategii rozwoju gminy powinni uczestniczyć nie tylko inspiratorzy, ale przede wszystkim wspólnota mieszkaniowa. Dlatego też, bardzo ważnym elementem jest rozpoznanie potrzeb społecznych, ich oczekiwań, postaw, dążeń, systemu wartości. Istotnym jest rozpoznanie sytuacji w różnych relacjach (władza rządowa a władza samorządowa, władza samorządowa a społeczność lokalna, podmioty gospodarcze, itp.) Gmina działająca w zmiennym otoczeniu i pod presją czynników wewnętrznych nie może spełniać jednego celu dlatego, też procesy zachodzące w gminie skupiają się wokół jednego celu głównego i kilku celów pobocznych.

Przy formułowaniu celów strategicznych należy pamiętać o tym, że każdy cel musi być:

mierzalny, osiągalny, realny, zrozumiały dla wykonawców. Każdy cel strategiczny rozwoju gminy, który spełnia wyżej wymienione cechy ma szansę na realizację i pełną kontrolę w procesie przenoszenia go na poszczególne zadania funkcjonalne. Istotną kwestią w projektowaniu celów jest zapewnienie by nie były one sprzeczne. Aby wszystkie określone cele były wykonalne powinny być one wewnętrznie spójne. Dlatego też po ustaleniu zbioru celów strategicznych istotne jest ustalenie między nimi zależności.

Wybrane cele strategiczne gminy powinny pomagać w skoncentrowaniu wysiłków gminy na sprawach, które przesadzą o jej rozwoju. Następnym etapem ustalania celów jest przydzielenie środków, czasu pracy, terminów oraz wykonawców dla każdego z zadań.

Opierając się na analizie SWOT gminy oraz na wyznaczonych na jej podstawie celach należy określić obszary działań gminy oraz konieczne przedsięwzięcia, które składają się na opis strategii rozwoju w gminie. Strategia ta powinna być formułowana w kilku wariantach zależnych od wykorzystania warunków zewnętrznych oraz cech wewnętrznych gminy. Warianty te mogą być sformułowane w różnych programach np.:

- optymistycznym,
- najbardziej prawdopodobnym,,
- pesymistycznym.

Powinny one zawierać strategiczny opis rozwoju turystyki, który łączyłby ważne dane strategiczne, takie jak:

- kierunki strategiczne,
- warunki realizacji strategii,

- środki przeznaczone na realizację strategii,
- zmiany organizacyjne w gminie,
- programy działania.

Powyższe elementy opisywać powinny przyszłe możliwości rozwoju, sytuacje strategiczne oraz przewidywane kształtowanie się otoczenia.

Formułując strategię władze gminy Dźwierzuty oraz zewnętrzni eksperci powinny kierować się zasadami, które są podobne dla strategii formułowanych dla przedsiębiorstw. Do tych zasad należy zaliczyć:

1. Odejście od jednostronnego i krótkowzrocznego myślenia w kategoriach wyniku na rzecz myślenia w kategoriach współzależności i osiągnięcia powodzenia w horyzoncie czasowym strategii.
2. Wykorzystywanie szans do zdobycia przewagi konkurencyjnej, która mogłaby przynieść korzyść dla gminy i jej mieszkańców.
3. Koncentrowanie się na mocnych stronach gminy i unikanie rozpraszania na sfery, które dla gminy mogą przynieść nieznaczące korzyści.
4. Rozwijanie dobrze rozpoznanych dziedzin dla jeszcze lepszego wykorzystania możliwości. Nie należy jednak lekceważyć nowych możliwości rozwoju gminy w dziedzinach, w których do tej pory nie działała.
5. Rozwijanie współpracy z innymi gminami w postaci związków gminnych oraz innych formach współpracy pomiędzy gminami.
6. Obserwowanie i analizowanie otoczenia gminy i reagowaniu na wszelkie zmiany w nim mające wpływ na gminę.

Opierając się na wyżej wymienionych zasadach należy określić konkretne funkcjonalne programy działania. Należy przy tym pamiętać, że nie ma gotowych schematów sporządzania planów strategicznych.

W zależności od wyników analizy SWOT i wyznaczonych celów strategicznych mogą to być plany charakterystycznych tylko dla poszczególnych gminy np. plan rozwoju funkcji uzdrowiskowych. Dlatego też osoby formułujące plany powinny wykazać się własną inicjatywą. Udział doradców zewnętrznych powinien się ograniczać raczej do ustalania metod wykonania planów, niż do ustalenia celów planowania. Należy pamiętać, iż osoby biorące udział w formułowaniu strategii chętniej biorą udział w jej realizacji.

Programy funkcjonalne (plany operacyjne) powinny określać, w jaki sposób gmina zamierza osiągnąć ustalone cele i w jakim czasie chce je zrealizować oraz kto ma je zrealizować. Dlatego też w planie tym są umieszczoneⁱⁱ:

- kolejne kroki, które należy stawiać na drodze do realizacji zadań i projektów oraz wyniki jakie otrzymane po postawieniu każdego kroku,
- partnerów z którymi powinno się realizować plan, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów strategicznych rozwoju gminy,
- czas potrzebny do wykonania poszczególnych kroków, aby można było określić postępy w realizacji planów funkcjonalnych rozwoju gminy,
- środki finansowe, które należy zaplanować w celu realizacji założonych zadań,
- osoby, które będą odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów.

Na podstawie wyżej wymienionych elementów, które zawarte są w planie funkcjonalnym można stwierdzić, że na poziomie planu przechodzimy przez wszystkie etapy procesu tworzenia strategii. Etapy te są tylko realizowane na mniejszą skalę.

3.0. Podstawy prawne opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dźwierzuty

Porządek prawny nie nakazuje wykonania strategii rozwoju na poziomie lokalnym. Jednakże dokument strategii może być jednym z argumentów występowania przez władze lokalne o środki, którymi będą dysponować samorządy wojewódzkie.

Gmina Dźwierzuty przystąpiła do opracowania Strategii Rozwoju na podstawie Uchwały Rady Gminy Nr IIN/64/99 z dnia 2.06.99 o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dźwierzuty Spotkania warsztatowe z przedstawicielami mieszkańców gminy odbyły się w dniach : 8.10.99 r. 18.01.2000 r. , 26.01.2000 r.

CZĘŚĆ II - TŁO STRATEGII - UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI WOJEWÓDZTWA

2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki województwa warmińsko - mazurskiego

I. Studium diagnostyczne obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski - listopad 1998 r.

W Białowieży 13 maja 1988 r. zostało podpisane porozumienie ZPP. Według nowego podziału administracyjnego kraju zajmują one obszar następujących województw: Warmińsko - Mazurskie (bez gminy miejsko - wiejskiej Kiszelice), Podlaskie, północna część Mazowieckiego oraz fragmenty Pomorskiego (6 gmin) i Kujawsko - Pomorskiego (9 gmin).

1. Położenie na tle podziału fizyczno geograficznego kraju - Gmina Dźwierzuty leży w prowincji Nizy Zachodnio-rosyjskiego , podprowincji Pobrzeża Wschodniobałtyckiego , makroregionu Pojezierza Mazurskiego , mezoregionu Pojezierza Mrągowskiego

2. Położenie na tle sieci ekologicznej(Ekonet)

Według krajowej sieci ekologicznej EKONET – Polska , zachodnia i wschodnia część gminy znajduje się w obrębie obszarów węzłowych o znaczeniu międzynarodowym. Część zachodnia leży w obrębie obszaru ‘Zachodniomazurskiego’ , a część wschodnia w obrębie „puszczy Piskiej”. W hierarchii sieci są to obszary o najwyższej randze. Pas środkowy gminy w kierunku południkowym wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym , łączącego obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym . Południowo – zachodnia część gminy leży w otulinie projektowanego Parku krajobrazowego Puszcza Napiwodzko – Ramucka , a pozostała część terenów gminy znajduje się w obrębie terenów chronionego krajobrazu.

3. Środowisko przyrodnicze

Cały obszar gminy znajduje się w obrębie zlewni pojeziernej – są to tereny wrażliwe na atropopresję. Środowisko przyrodnicze odznacza się dużymi walorami , a świadczą o tym walory zachowanej flory i fauny oraz stopień zachowania lasów.

4. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg wskaźnika IUNG dla obszaru Gminy Dźwierzuty wynosi od 60 do 70

351

5. Rejony turystyczne

Obszar gminy oznaczono jako rejon o regionalnym i lokalnym znaczeniu turystycznym.

II. Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Olsztyńskiego - Olsztyn wrzesień 1996r.

- W Studium podjęto próbę określenia uwarunkowań rozwoju w odniesieniu do podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego :

środowiska przyrodniczego

rolnictwa

przemysłu i działalności produkcyjnej

turystyki

Z opracowania wyciągnięto zapisy dotyczące planowanych kierunków rozwoju Gminy Dźwierzuty.

1. Środowisko przyrodnicze Gminy Dźwierzuty predysponuje jej rozwój w kierunku turystyki w powiązaniu z agroturystyką. Rozwój powinien następować poprzez uporządkowanie gospodarki ściekowej, w oparciu o istniejące jednostki osadnicze
2. Rolnictwo predysponuje jej rozwój w kierunku „ gospodarstw o średniej wielkości powyżej 14 ha oraz możliwości dokupienia ziemi z zasobu AWRSP, Wielokierunkowość produkcji sprzyja rozwojowi rolnictwa zintegrowanego.
3. Przemysł i działalność produkcyjna - produkcja na terenie Gminy może rozwijać się w oparciu o surowce lokalne tj. rolno – spożywczy i drzewny

- W opracowaniu podjęto również próbę określenia uwarunkowań rozwoju w odniesieniu do jednostek strukturalnych jakie wyznacza zasięg ponadlokalnych ośrodków sieci osadniczej. Wynika , że dla Gminy Dźwierzuty głównym ośrodkiem jego obsługi będzie miasto Szczytno

- W Studium Zagospodarowania w punkcie 3 Diagnoza umieszczono zapisy:

1. Komunikacja

Drogi -układ dróg regionalnych jest wystarczający, wymagają one modernizacji do parametrów klasy technicznej GP i G .

Koleje – przez teren gminy przebiega linia kolejowa znaczenia miejscowego , jednotorowa nr 262 relacji Szczytno – Biskupiec , która od siedmiu lat zawiesiła wszystkie przewozy.

2. Gaz ziemny

Województwo zasilane jest w gaz ziemny gazociągiem wysokiego ciśnienia relacji Remberszczyzna - Wocławek. W celu zaopatrzenia w gaz całego województwa wymagana jest rozbudowa sieci wysokiego ciśnienia. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Nidzica – Kętrzyn . Jednakże gazyfikacja gminy będzie możliwa po wykonaniu stacji redukcyjny I⁰ oraz sieci gazowej średniego ciśnienia

3. Elektroenergetyka

Możliwości przesyłowe sieci energetycznej przekraczają aktualnie potrzeby województwa i gminy.

4. Bariery i preferencje rozwoju województwa

W układzie przestrzennym na terenie województwa wyodrębniono pięć obszarów o podobnych uwarunkowaniach oraz potencjałach rozwoju. Gmina Dźwierzuty znalazła się w Obszarze Południowym , gdzie głównymi węzłami aktywizacji obszaru są miasta Szczytno i Nidzica .(SZPWO str: 7-9, 18-20)

5. Główne elementy polityki przestrzennej

Do zadań Rządowych obejmujących gminę Dźwierzuty należy

- uzupełnienie sieci magistralnej gazu ziemnego oraz rozbudowa sieci rozdzielczej.

III. Strategia Rozwoju Województwa Olsztyńskiego - Olsztyn 1997 r.

Opracowanie - Strategia Rozwoju obejmuje problemy rozwoju Województwa Olsztyńskiego (w jego starych granicach) całościowo dla całego obszaru , bez podziału na poszczególne jednostki administracyjne. Opracowanie Strategii dla poszczególnych Gmin jest ich zadaniami własnymi , a obowiązek jej wykonania narzuca Ustawa z dnia 24 lipca 1998r.

Wybierając materiały ze Strategii Rozwoju, która jest opracowaniem z 1997 r. starano się wybrać te dane , które do dnia dzisiejszego nie straciły aktualności i które mogą pomóc Gminie Dźwierzuty w tworzeniu jej własnej Strategii w powiązaniu ze Strategią Województwa.

Opracowanie Strategia Rozwoju Województwa Olsztyńskiego składa się z IV rozdziałów:

Część I - Tło strategii

W części tej omówiono możliwości gospodarcze i społeczne województwa olsztyńskiego na tle kraju.

- Podstawowa charakterystyka województwa (dane z 1995/96)

powierzchnia - 12 300 km², gdzie 52% to grunty rolne

ludność województwa - 774 000 mieszkańców (2% ludności kraju), z czego 60% mieszkańców mieszka w miastach

gęstość zaludnienia 63 osoby / km²

województwo posiadało 23 miasta , z których każde ma ponad 20 000 mieszkańców

struktura społeczna i gospodarcza: 45% ludności nie przekroczyło 30 roku życia, 18% stopa bezrobocia, średni dochód na mieszkańca województwa wynosił 80% średniej krajowej, struktura zatrudnienia - 23% rolnictwo i leśnictwo, 28% przemysł i budownictwo, 49% usługi

- Przystąpienie do Unii a rozwój regionalny

Układ Europejski między Unią a polską podpisano w 1991r. (wszedł w życie w 1994r.) i przewiduje współpracę w zakresie rozwoju regionalnego i planowania przestrzennego. „

Aby zniwelować różnicę między Polską a Europą zachodnią potrzebny jest długookresowy, szybki i zrównoważony wzrost gospodarczy wymagający ochrony środowiska. Oczekuje się , że na wsparcie tego procesu dostępne będą środki preakcyjne od 2000 r. Do tego czasu główne wsparcie środkami finansowymi pochodzić będzie ze środków UE PHARE.

- Województwo Olsztyńskie w kontekście międzynarodowym

„Rola województwa olsztyńskiego w kontekście międzynarodowym jest zdeterminowana jego położeniem w Europie środkowo - wschodniej oraz umiejscowieniem w rejonie Morza Bałtyckiego. te dwa regiony stanowią o perspektywach regionu Północnej Polski, a w szczególności województwa olsztyńskiego.”

Dużym zagrożeniem dla regionu jest słaba sieć komunikacyjna łącząca region z przyszłą autostradą A - 1, która będzie stanowiła korytarz łączący województwo z resztą kraju. Kolejnym zagrożeniem jest sieć komunikacyjna ze Skandynawii przez Danię i Niemcy oraz planowana budowa autostrady z państw bałtyckich przez Białystok do Warszawy co prowadziłoby do powstania korytarzy rozwojowych poza województwem. Uwzględniając te uwarunkowania województwo olsztyńskie będzie musiało uwzględnić i wykorzystać potencjał rozwoju wynikający z jego położenia w regionie Morza Bałtyckiego.

- *Analiza SWOT*

Poniżej zamieszczona analiza prezentuje mocne strony, słabe strony, możliwości i zagrożenia województwa, które są punktem wyjścia do dalszych rozważań nad strategią województwa.

Mocne strony	Słabe strony
Dobra baza surowcowa dla przetwórstwa rolnego drzewnego	Niewystarczające wsparcie instytucjonalne i finansowe
Tania i dobrze wykwalifikowana siła robocza	Niedokapitalizowane rolnictwo i jego niska wydajność
Dobre warunki środowiska naturalnego	Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia w województwie
Odpowiednia baza szkoleniowa oraz badawcza , szczególnie w zakresie rolnictwa	Nie zadawalający poziom infrastruktury turystycznej
Dobre perspektywy dla efektywnego rolnictwa	Słabo rozwinięte struktury współpracy gospodarczej
Atrakcyjność środowiska naturalnego dla turystów i mieszkańców	Nienajlepszy wizerunek województwa
Aktywne władze	
Silna stolica województwa jako centrum rozwoju	
Możliwości	Zagrożenia
Rolnictwo i leśnictwo oferują dodatkowy potencjał wzrostu gospodarczego	Brak funduszy na rozwój
Rozwój produktów turystycznych (turystyka uzdrowiskowa), konferencje, wydłużenie sezonu turystycznego	Nieodpowiednie parametry oraz zły stan techniczny dróg będą coraz bardziej ograniczały atrakcyjność turystyczną oraz dostęp do rynków
Zwiększenie możliwości kapitałowych poprzez bardziej efektywny system bankowy	Może wzrosnąć zróżnicowanie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi

oraz fundusze zagraniczne

Wysoki poziom inflacji oraz wysoka stopa

Rozwój silnego szkolnictwa i systemu wspierania nauki

procentowa

Istniejące lotnisko jako dodatkowa możliwość dotarcia do województw

Część II - Strategia rozwoju Województwa Olsztyńskiego

„Wizja przyszłości dla województwa i jego mieszkańców”, która ma zostać zrealizowana przy pomocy niniejszej strategii składa się z następujących podstawowych elementów:

- wysoki poziom rozwoju gospodarczego
- standardy życia zbliżone do występujących w krajach UE
- zdolność realizacji działań lokalnych i regionalnych dla kontynuacji i utrzymania wzrostu
- zachowanie relatywnie nienaruszonej przyrody
- dobrze wykształcone i poinformowane społeczeństwo zdolne do generowania przyswajania innowacji
- konkurencyjny sektor prywatny i sprawny, ukierunkowany na klienta sektor publiczny
- równy udział obszarów wiejskich w ogólnym dobrobycie oraz rozwój małych miejscowości dla pobudzania rozwoju gospodarczego
- rozwój gospodarczy i społeczny dobrze osadzony we współpracy z innymi województwami Polski Północnej, regionem Morza Bałtyckiego i sąsiednimi krajami UE.

Cele strategiczne

Dla sformułowanych powyżej wizji sformułowano następujące cele strategiczne, które stanowią następnie podstawę dla określenia programu rozwoju dla województwa.

Cel ogólny :

Szybki wzrost gospodarczy przy odpowiednim uwzględnieniu zrównoważonego rozwoju społecznego i ochrony środowiska

Przedstawiciele instytucji i organizacji województwa na podstawie powyższego ogólnego celu rozwojowego przyjęli następujące **kluczowe cele strategiczne**:

- stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora prywatnego
- radykalna poprawa efektywności i konkurencyjności rolnictwa i osiągnięcie godnych warunków życia
- dostępność dobrze rozwiniętej infrastruktury
- poprawa i utrzymanie stanu środowiska w równowadze z wymaganiami wzrostu gospodarczego
- rozwój dostępnego i efektywnego systemu infrastruktury społecznej
- efektywna eksploatacja potencjału turystycznego
- wypracowanie pozytywnego wizerunku silnego i efektywnego Regionu Warmii i Mazur”.

Część III - Strategia dla kluczowych sektorów

W tej części opracowania omówiono dokładnie każdy z **kluczowych celów strategicznych** jak również podano priorytety i działania służące osiągnięciu danych celów.

Część IV - Aneks - sektorowe programy rozwoju województwa olsztyńskiego

W tej części opracowania podano w sposób tabelaryczny harmonogram czasowych działań oraz wykaz instytucji odpowiedzialnych za realizację **kluczowych celów strategicznych**

CZĘŚĆ III - STRATEGIA ROZWOJU GMINY DŹWIERZUTY

3.1. Analiza SWOT

Szanse	Mocne strony
1. Możliwość uzyskania funduszy pomocowych na działania w zakresie ochrony środowiska i rozbudowę infrastruktury 2. Postrzeganie gminy jako obszaru rekreacyjnego 3. Przebieg przez teren gminy drogi nr 599 4. Sąsiedztwo portu lotniczego 5. Teren czysty ekologicznie 6. Możliwość prowadzenia działań w zakresie rozwoju turystyki 7. Istnienie parku krajobrazowego na terenie gminy	1. Walory przyrodnicze 2. Położenie na terenie „Zielone płuca Polski” 3. Możliwość rozwoju rekreacji zbiorowej 4. Młoda struktura demograficzna 5. Dużą ilość lasów jako szansa rozwoju gospodarki związana z przetwórstwem produktów leśnych 6. Możliwość wykorzystania terenów wokół jezior jako rekreacyjnych 7. Rezerваты przyrody, użytki ekologiczne jako elementy zachęty rozwoju turystyki 8. Występowanie złóż kopalin
Słabe strony	Zagrożenia
1. Wysokie bezrobocie 2. Degradacja środowiska – dzikie wysypiska śmieci. 3. Zagrożenie ekonomiczne – „dzikie” budowy (budowy domków letniskowych na gruntach rolnych) 4. Brak zorganizowanych działań w zakresie wykorzystania walorów przyrodniczych 5. Brak troski o kształcenie młodzieży 6. Brak oferty inwestycyjnej celem ściągnięcia	1. Wysypisko śmieci w Linowie – zanieczyszczenie okolicy 2. Polityka rolna Państwa 3. Polityka Państwa – finansowanie gmin 4. Rabunkowa polityka dzierżawców jezior 5. Słaby potencjał społeczny -gospodarczy 6. Niski poziom wykształcenia mieszkańców 7. Migracja młodzieży 8. Niszczenie dróg przez ciężkie samochody dostawcze

358

cia inwestorów	
7. Apatia społeczna	
8. Alkoholizm – patologie społeczne	
9. Zła infrastruktura techniczna	

mocne strony : walory przyrodnicze, położenie na obszarze Zielone Płuca Polski, możliwość rozwoju rekreacji zbiorowej

słabe strony : zła infrastruktura, wysokie bezrobocie

szanse : możliwość rozwoju turystyki, utworzenie parku krajobrazowego, postrzeganie gminy jako obszaru rekreacyjnego

zagrożenia : polityka rolna Państwa, migracja młodzieży z gminy

3.2. Projekcja Misji

Poprawa warunków życia ludności poprzez aktywizację i integrację społeczności lokalnej , wykorzystanie potencjału i walorów przestrzeni w zakresie rozwoju rolnictwa oraz utworzenia nowych dziedzin gospodarki gminy związanych z turystyką jako wynik trwałego i zrównoważonego rozwoju.

3.3. Cele strategiczne , priorytety i działania

Dla realizacji przedstawionej powyżej wizji sformułowano następujące **cele strategiczne**, które stanowiły podstawę dla określenia Strategii Rozwoju gminy.

1. Radykalna poprawa efektywności rolnictwa oraz powiązań z przemysłem przetwórczym i osiągnięcie godnych warunków życia ludności wiejskiej
2. Stworzenie korzystnych warunków inwestowania celem utworzenia nowych miejsc pracy.
3. Racjonalne wykorzystanie walorów położenia , środowiska naturalnego w celu utworzenia nowych dziedzin gospodarki gminy (np. turystyka, ekoturystyka, agroturystyka, ścieżki rowerowe)
4. Ochrona i promocja ludzkiego zdrowia - walka z patologiami społecznymi
5. Mobilizacja społeczności lokalnej do wykonania zadań prorozwojowych i przełamania marazmu.
6. Dostępność dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej
7. Inwestowanie w kapitał ludzki

3.4. Strategia Rozwoju

1. Radykalna poprawa efektywności rolnictwa oraz powiązań z przemysłem przetwórczym i osiągnięcie godnych warunków życia ludności wiejskiej

Rolnictwo jest w chwili obecnej bazą gospodarczego i społecznego rozwoju gminy. Restrukturyzacja i modernizacja sektora rolnego i przemysłu rolno - spożywczego wymaga znacznego zwiększenia nakładów inwestycyjnych , poprawy zarządzania gospodarstwem rolnym oraz rozwoju nowoczesnych technologii produkcji . Poprawa wiedzy rolników będzie wynikiem poprawy funkcjonowania doradztwa, kształcenia rolniczego i systemu szkoleń oraz lepszego przepływu informacji. Rozwój sektora prywatnego , wzmocnienie organizacji zawodowych , rozwój grup producenckich będzie wymagał wsparci i współpracy z ODR , organizacjami zawodowymi i Izbami Rolnymi. Większe gospodarstwa będą koncentrowały się na produkcji towarowej, mniejsze zaś będą zachęcane do rozwoju alternatywnych działań np. produkcja ekologiczna, ogrodnicza, agroturystyka , działy specjalne produkcji rolnej (warzywnictwo , ogrodnictwo)

Modernizacji sektora rolnego muszą towarzyszyć zintegrowane działania ograniczające bezrobocie, jednocześnie muszą zostać podjęte działania długofalowe wspierające rozwój inwestycji na obszarach wiejskich tj. rozwój infrastruktury, i zakładów przetwórczych, których tak bardzo brakuje na terenie Gminy. Należy również stworzyć zespół programów służących ciągłemu doszkalananiu dorosłych i warunki sprzyjające poprawie mobilności ludności wiejskiej, a w szczególności młodzieży.

Priorytety:

1. Poprawa skuteczności działań w rolnictwie poprzez rozwój zintegrowany
2. Rozwój techniczny obszarów wiejskich
3. Rozwój instytucjonalny

Działania :

1. Poprawa skuteczności działań w rolnictwie poprzez wprowadzenie rolnictwa zintegrowanego i ekologicznego.
  - **Rozwój produkcji rolnej** - gmina położona jest na terenie „Zielone płuca Polski”. celem rozwoju rolnictwa na tym obszarze jest optymalizacja produkcji polegająca na optymalizacji kosztów produkcji i dbałości o środowisko. Wszystkie te warunki spełnia rolnictwo zintegrowane , które stara się łączyć cechy rolnictwa intensywnego i ekologicznego. Głównymi cechami **rolnictwa zintegrowanego** są: stosowanie precyzyjnej agrotechniki przy ograniczeniu skażeń środowiska i produktów rolnych, stosowanie płodozmianu ograniczającego zachwaszczenie oraz pojawianie się chorób i szkodników, prowadzenie zbilansowanego nawożenia organiczno - mineralnego na poziomie równoważnym wynoszeniu składników pokarmowych poza gospodarstwo, stosowanie pestycydów tylko w koniecznych wypadkach, zachowanie dwukierunkowości produkcji rolnej (uprawa roślin i chów zwierząt), do pasz nie dodaje się antybiotyków i hormonów (można je stosować tylko w razie konieczności).
  - **Dążenie do zwiększenia powierzchni gospodarstw produkcyjnych i wdrażanie programu dywersyfikacji** – działania rolników powinny mieć na celu podniesienie średniej powierzchni gospodarstwa nie przekraczającej obecnie 15 ha do ok. 30 ha, co pozwala na stworzenie gospodarstw o dużym potencjale rozwojowym (posiadające powiązania z rynkiem , indywidualne plany rozwoju) . Jednocześnie na obszarach utrwalonej struktury własności indywidualnej (rejon wsi Rumy, Łupowo, Gisiel, Olszewki , Jabłonka, Nowe Kiejkuty i Miętkie) należy rozpocząć wdrażanie programu dywersyfikacji tzn. łączenie kilku źródeł dochodu z różnej działalności w ramach jednego gospodarstwa.
2. Rozwój techniczny obszarów wiejskich
  - **Infrastruktura techniczna na obszarach wiejskich** - szczególną uwagę powinno zwrócić się na rozwój dróg wiejskich, zaopatrzenie w wodę , oczyszczalnie ścieków , teleko-

362 komunikacje i zabezpieczanie i bezpieczne składowanie odchodów zwierzęcych (Patrz : cel – dostępność dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej)

• **Tworzenie warunków do inwestowania na terenach wiejskich** - pomoc i doradztwo mieszkańcom Gminy w wypadku podjęcia decyzji o prowadzeniu działalności gospodarczej jak również stworzenie ulg i zachęt dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości - utworzenie banku danych o kredytach bankowych i możliwościach korzystania z dotacji organizacji pozarządowych.

3. Rozwój instytucjonalny

- **Organizacja producenckich grup rolników** - promocja współpracy między grupami rolników. Rolnicy prowadzący małe gospodarstwa rolne mają słabą pozycję przetargową na rynku - są trudności z dotarciem do każdego z nich z osobna. Oferowane rozwiązanie proponuje powstałym grupom producenckim obronę swoich pozycji na rynku ponieważ zachowania grupowe są efektywniejsze przede wszystkim w zakresie szkoleń i promocji oraz w zarządzaniu. Ponadto grupa ma możliwość postawienia do dyspozycji większą ilość towaru i lepiej ją przygotować do sprzedaży dzięki większym możliwościom kapitałowym . Należy wziąć pod uwagę możliwość nawiązania kontaktów z powstającymi właśnie tego typu grupami z terenu gminy Bartoszyce, którzy planują stworzyć podstawy giełdy rolnej na terenie SE Bezledy.
- **Współtworzenie ośrodków szkolenia dorosłych** - wraz z ODR, Izbami Rolniczymi należy przygotować cykl szkoleń , które będą promowały nowe technologie wprowadzane do rolnictwa Należy stworzyć również wraz z AWRSP podstawowe szkolenia z zakresu prowadzenia gospodarstwa rolnego, którymi można by objąć byłych pracowników PGR -ów.
- **Rozważenie możliwości przystąpienia do Związku Gmin Warmińsko - Mazurskich** - w czasie spotkań jako „zagrożenie zewnętrzne” podano politykę Państwa w stosunku do szeroko rozumianego rolnictwa. Gmina na politykę Państwa może pośrednio wpływać przez swoich radnych w powiecie lub województwie. Natomiast Związek Gmin Warmińsko -Mazurskich, który skupia obecnie około 50 gmin z terenu województwa do swoich zadań zalicza min : reprezentowanie interesów gmin członkowskich wobec władz administracji rządowej i samorządowej , inicjowanie i opiniowanie

projektów i aktów prawnych dotyczących samorządu terytorialnego, promocja walorów turystycznych regionu. W marcu 2000 r. składka członkowska wynosi 0,33 zł/mieszkaniec gminy.

363

2. Stworzenie korzystnych warunków inwestowania celem utworzenia nowych miejsc pracy.

Priorytety:

1. Stworzenie korzystnych warunków inwestowania celem przyciągnięcia inwestorów krajowych i zagranicznych
2. Udzielanie wsparcia osobom chcących podjąć działalność gospodarczą

Działania :

1. Stworzenie korzystnych warunków inwestowania celem przyciągnięcia inwestycji krajowych i zagranicznych
- *Szeroko rozumiana promocja Gminy na „zewnątrz”* - uczestnictwo w targach odbywających się na terenie województwa ze szczególnym wyeksponowaniem możliwości turystycznych Gminy. Wydanie i opracowanie materiałów promocyjnych w oparciu o opracowania Studium.
  - *Opracowanie bazy danych o możliwościach inwestowania w Gminie* - wyselekcjonowanie pod względem atrakcyjności położenia, uzbrojenia w infrastrukturę techniczną i przeznaczenia w pzp terenów pod ewentualne inwestycji i utworzenie katalogu informacyjnego.
  - *Opracowanie procedury „ pierwszego kontaktu” i negocjacji z investorem* - uzyskanie informacji o terenie jest procesem bardzo uciążliwym szczególnie dla osób spoza gminy. Dlatego też należy opracować procedury ułatwiające pierwsze rozmowy.
  - *Podjęcie uchwały o możliwości stosowania ulg od podatku od nieruchomości* - jedyną ulgą jaką może zaproponować Gmina jest ulga przy naliczaniu podatku od nieruchomości.

- **Dofinansowanie i wsparcie redakcji gazety gminnej „Wiadomości Gminne”** – od czterech lat UG finansuje bezpłatny biuletyn informacyjny „Wiadomości Gminne”. Jako wydawnictwo lokalne został on wysoko oceniony przez pracowników Wydziału Filologii polskiej UWM – zwrócono uwagę na silną rolę integracyjną jaką może odegrać w gminie, na duże możliwości informacyjne o pracy urzędu i możliwości skupienia wokół siebie ludzi o talentach literackich. „Wiadomości” mogą być wykorzystane jako materiał reklamujący gminę poza jej granicami, mogą być kulturalną wizytówką gminy.
- **Stworzenie strony internetowej gminy** – dokonując zakupu nowego komputerowego programu operacyjnego i wykorzystując zapal pracowników GOK należy stworzyć stronę internetową, której zadaniem byłoby promowanie gminy na „zewnątrz” z równoczesną informacją o bazie wypoczynkowej i turystycznej na terenie Gminy.

2. Udzielanie wsparcia osobom chcącym podjąć działalność gospodarczą

- **Pomoc przy podjęciu pracy chałupniczej** - wiele kobiet na terenie Gminy pozostaje bez zatrudnienia. Wynika to z niskiego wykształcenia i braku miejsc pracy na rynku lokalnym. Dobrym rozwiązaniem byłoby zorganizowanie im pracy chałupniczej, dającej nawet niewielkie zarobki. Wydelegowany pracownik UG wraz z przedstawicielem Urzędu zatrudnienia lub pracownikiem opieki społecznej mogliby podjąć próbę znalezienia pracy chałupniczej (sprawdzenie wiarygodności ogłoszeń w gazetach, nawiązanie kontaktów z firmami zajmującymi się chałupnictwem)
- **Powołanie stanowiska typu „one - step” na poziomie gminy** - stanowisko to pozwoli w tym samym urzędzie zapewnić informację, ułatwić uzyskanie zezwoleń, dostarczyć informację co do zmian w przepisach prawa, wymagań co do działalności handlowej i inwestycyjnej oraz procedur podatkowych itd. Byłoby to działanie usługowe włączone w zakres obowiązków UG.

366

3. Racjonalne wykorzystanie walorów położenia środowiska naturalnego w celu utworzenia nowych dziedzin gospodarki gminy (np. turystyka, ekoturystyka, agroturystyka

Priorytety:

1. Prowadzenie konsekwentnej gospodarki przestrzenią poprzez racjonalne gospodarowanie przyrodą i krajobrazem
2. Pozyskanie środków i terenów na rozwój funkcji turystycznej i rozbudowę bazy turystycznej
3. Poprawa stanu układu komunikacyjnego
4. Organizowanie regionalnych form edukacji i informacji ekologicznej

Działania :

1. Prowadzenie konsekwentnej gospodarki przestrzenią poprzez racjonalne gospodarowanie przyrodą i krajobrazem

Kształtowanie ładu przestrzennego wynika z podstawowych cech oraz trwałych tendencji rozwoju przestrzennego zagospodarowania gminy. Kształtowanie przestrzeni powinno polegać na równoważeniu rozwoju struktur przestrzennych prowadzących do stopniowego zmniejszenia dysproporcji oraz deformacji w dziedzinie społeczno-gospodarczej. Przy porządkowaniu przestrzeni należy uwzględnić: 1) efektywność gospodarowania zasobami przyrodniczymi, społecznymi i ekonomicznymi; 2) bezwzględną ochronę najwyższych wartości przestrzeni przyrodniczej i kulturowej 3) kryterium zrównoważonego i stabilnego rozwoju, 4) kryterium poprawy jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń poprzez kształtowanie środowiska człowieka o wysokich walorach ekologicznych, użytkowych i estetycznych. Spełnienie powyższych założeń umożliwi waloryzację przestrzeni oraz kształtowanie jej minimalizując konfliktowość zadań.

- *stworzenie nowoczesnego systemu informacji o środowisku spójnego z całym systemem informacji gospodarczej*

- *szkolenie służb nadzoru architektoniczno-budowlanego i służb geodezyjnych w zakresie uwzględniania w ich działalności zagadnień kształtowania krajobrazu*
- *stworzenie regionalnych standardów form zabudowy (pokrycia dachowe, wielkość oraz kształt zabudowy a także form zieleni)- formą aktywności powinny być konkursy*
- *ujednolicenie nawierzchni układów komunikacyjnych (ciągi piesze, spacerowe, chodniki) w miejscach atrakcyjnych turystycznie*
- *budowa instalacji kanalizacji na terenach cennych ekologicznie i krajobrazowo*
- *budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – zaproponowanie typowych systemów domowych oczyszczalni ścieków.*
- *organizacja lokalnych systemów odbioru i gospodarki odpadami (urynkowanie gospodarki odpadami)*
- *rozszerzenie obszarów objętych prawną ochroną przyrody-zachowanie naturalnych form ochrony przyrody - użytki ekologiczne*
- *Pozyskanie środków i terenów na rozwój funkcji turystycznej i rozbudowę bazy turystycznej*
- *stworzenie taniej bazy noclegowej (gościńce, gospody agroturystyczne, motele, hotele)*
- *stworzenie bazy usługowo – handlowej (sklepy, stacje benzynowe)*
- *stworzenie zorganizowanych szlaków turystycznych - szlaki turystyki wodnej : szlak „Jurand” z przedłużeniem do wsi Dźwierzuty ,Links Mały – Links Duży , Jezioro Babięty Wielkie – Rzeka Babant – Krutynia ,*
szlaki turystyki rowerowej : międzyregionalny szlak Dźwierzuty – Szczytno – Mrągowo –
oznakowanie szlaków, ich promocja, rozwój bazy wypoczynkowej.
- *tworzenie nowych form rekreacji (punkty widokowe, łowiska ryb, pola golfowe, pola namiotowe i korty tenisowe)*
- *przygotowanie linii brzegowej i otoczenia jeziora Sasek Wielki do celów rekreacji*
- *zwiększenie sieci punktów informacyjnych lokalnych, krajowych i zagranicznych*
- *działalność promocyjna regionu oparta o reklamę lokalną, media, foldery, internet, przyjazne firmy, targi-dożynki*
- *stworzenie lobby regionu-produkt promujący region*

366
3. Poprawa stanu układu komunikacyjnego nieuciążliwego środowisku

- **stworzenie systemu turystycznego komunikowania (parkingi leśne, miejsca postojowe-parkingi strzeżone, sieć telekomunikacyjna, oznakowanie turystyczne)**

4. Organizowanie regionalnych form edukacji i informacji ekologicznej

- **upowszechnianie zachowań proekologicznych** - na terenie gminy powołano zespół przyrodniczo – krajobrazowy o nazwie „Rzeka Babant i Jezioro Białe”. W ramach szkolnych zajęć o regionie można zorganizować cykl spotkań z pracownikami zarządu Mazurskiego Parku krajobrazowego. Można również zorganizować wędrowki „szlakiem użytków ekologicznych”, gdzie przewodnikami będą pracownicy Nadleśnictwa Strzałowo, Wipsowo, Korpele.
- **stworzenie przy szkołach izb kultury pamięci regionalnej (grupy zainteresowań)**

4. Ochrona i promocja ludzkiego zdrowia - walka z patologiami społecznymi

Priorytety:

1. Zwiększenie dostępności podstawowej opieki zdrowotnej
2. Propagowanie świadomego macierzyństwa
3. Stworzenie alternatywnych rozwiązań leczenia i terapii dla ludzi uzależnionych

Działania :

1. Zwiększenie dostępności podstawowej opieki zdrowotnej.
  - *Poprawa dostępności do lekarzy specjalistów (okulista, laryngolog, ginekolog) – przedyskutowanie z lekarzami niepublicznych ośrodków zdrowia możliwości zorganizowania cyklicznych wizyt specjalistów na terenie ośrodków zdrowia .*
2. Propagowanie świadomego macierzyństwa
  - *Opracowanie cyklu pogadanek na temat świadomego macierzyństwa celem wykorzystania go w szkołach i rozmowach prowadzonych z kobietami z grup ryzyka społecznego - na terenie Gminy istnieje grupa młodocianych matek którym należy pomóc w świadomym planowaniu macierzyństwa. W tym celu należy przeszkolić pielęgniarki środowiskowe i pracowników pomocy społecznej , aby mogły służyć poradą z tego zakresu. Można spróbować zaproponować pogadanki na temat w klasach gimnazjalnych , a przeprowadzenie ich zaproponować lekarzom z gminnych ośrodków zdrowia*
  - *Nawiązanie kontaktów z organizacjami kościelnymi zajmującymi się problematyką rodzinną.*

2. Stworzenie alternatywnych rozwiązań leczenia i terapii dla ludzi uzależnionych

- *Propagowanie zdrowego sposobu życia poprzez organizowanie imprez rekreacyjnych i sportowych*
- *Pozyskiwanie nowych koalicjantów do wspólnych działań - Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna*
- *Szkolenie pracowników i właścicieli lokali gastronomicznych i placówek handlowych o warunkach przestrzegania i stosowania Ustawy o wychowaniu w trzeźwości.*
- *Dalszy rozwój i wydłużenie czasu pracy świetlic socjoterapeutycznych - na terenie Gminy działa Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, dzięki której powstały świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem. Zarząd Gminy powinien udzielić wsparcia finansowego i lokalowego na rozszerzenie działalności świetlic i szkolenie pracowników – optymalnym rozwiązaniem byłaby świetlica w każdej szkole*
- *Przeanalizowanie skuteczności dotychczasowej formy działania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* – można spróbować zmienić formę pracy Komisji poprzez powołanie funkcji pełnomocnika wójta do spraw problemów alkoholowych. Jest to pracownik etatowy, który pracuje w określonych godzinach w urzędzie, a pozostały czas spędza w terenie, gdzie wraz z sołtysami odwiedza rodziny w których istnieje problem uzależnienia alkoholowego. Wszelkie porady prawne związane z problemem uzależnienia są więc udzielane na miejscu - takie rozwiązanie funkcjonuje na terenie gminy Bartoszyce i jest bardzo dobrze odbierane przez mieszkańców.

371

5. Mobilizacja społeczności lokalnej do wykonania zadań prorozwojowych i przelamania marazmu.

Priorytety:

1. Wsparcie dla tworzenia się Niezależnych Grup Obywatelskich
2. Wsparcie działalności Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Straży Pożarnych
3. Stworzenie grupy inicjatywnej opartej na KGW, OSP i Radach parafialnych, której zadaniem byłaby organizacja cyklicznych Dożynek Gminnych
4. Stworzenie Agencji Pracy Doraznej

Działania :

1. Wsparcie dla tworzenia się Niezależnych Grup Obywatelskich
  - *Wsparcie prawne i lokalowe dla działania NGO oraz stworzenie im warunków, które umożliwią odpowiedzialne partnerstwo w rozwoju*
2. Wsparcie działalności Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Straży Pożarnych
  - *Zainicjowanie i zorganizowanie pierwszego zebrania członkiń KGW - organizacje te są słabo doceniane przez władze Gminy, ale jeżeli działają mają duży wpływ na życie mieszkańców danej wsi i są bardzo pomocne w rozwiązywaniu wielu problemów. Należy zainicjować zorganizowanie zjazdu przedstawicielek Kół i ustalić harmonogram prac oraz ustalić wysokość funduszu jakim będą mogły dysponować.*
  - *Pomoc finansowa przy organizacji festynów, zawodów i zabaw organizowanych przez OSP i KGW - OSP są obok KGW jedynymi organizacjami, które w chwili obecnej są w stanie działać jako organizacje integrujące społeczność lokalną i dlatego należy bezwzględnie udzielać im pomocy i wsparcia.*

372

- **Organizacja cyklicznych konkursów na najładniejszą wieś, dom, ogród -**

Zaproponowanie organizację tego konkursu KGW i Radom Sołeckim - należy udzielić pomocy przy tworzeniu regulaminu i wspomóc konto nagród.

3. Stworzenie grupy inicjatywnej opartej na KGW, OSP i Radach Parafialnych, której zadaniem byłaby organizacja cyklicznych Dożynek Gminnych - w latach poprzednich organizacja Dożynek zakończyła się pełnym sukcesem, dlatego tą działalność należy kontynuować i wpisać w kalendarz kulturalnych działań Gminy. Część finansów powinna pochodzić z funduszy sponsorów i lokalnych przedsiębiorców.

4. Stworzenie Agencji Pracy Doraźnej - jest to bank danych o miejscach pracy w gospodarstwach i firmach na terenie gminy i całego kraju (APD działa od kilku lat przy PKPS w Bartoszycach posiada kontakty z dużymi gospodarstwami ogrodniczymi na terenie kraju i tam kieruje chętnych do podjęcia prac sezonowych)

6. Dostępność dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej

Priorytety:

1. Modernizacja drogi krajowej nr 599 i dróg ważnych dróg gminnych
2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy
3. Rozbudowa sieci kanalizacji i budowa nowej oczyszczalni ścieków
4. Rozbudowa sieci gazowej

Działania :

1. Modernizacja drogi krajowej nr 599 i ważnych dróg gminnych
  - **Stworzenie „grupy nacisku” celem zwrócenia uwagi na problem drogi nr 599** – w dotychczasowych pzp zaproponowano wybudowanie dwóch obwodnic na drodze nr 599 : jest to obwodnica wsi gminnej Dźwierzuty i wsi Linowo. Droga krajowa nr 599 jest wykorzystywana jako alternatywne połączenie południowej części regionu z przejściem granicznym w Bezledach. Przejście w Bezledach prawdopodobnie zachowa swoją rangę jednego z głównych przejść granicznych na terenie Polski północnej , dlatego też można spodziewać się wzmożonego ruchu ciężkich samochodów dostawczych na tej trasie.
  - **Modernizacja dróg gminnych** – planowany rozwój rekreacyjnej funkcji na wschodnim brzegu Jeziora Sasek Wielki będzie wiązał się z modernizacją dróg gminnych obsługujących ten teren. Dlatego należy zabezpieczyć środki na modernizację dróg nr 2626034 – Dźwierzuty – Jezioro Sasek Wielki, 2626037 – Jez. Sasek Wielki – Dąbrowa – droga krajowa nr 599, 2626039, 2626040 – Linowo – kol. Linowo.
  - **Modernizacja dróg gminnych mających duże znaczenie dla komunikacji wewnątrz gminy** - drogi gminne nr 2626003- Miętkie – Rogale, 2626006 Sątopy – Łupowo, 2626016 – Rutkowo – Targowska Wola, 2626020 – Rummy – Szczepankowo , 2626042 Jabłonka – Stankowo – dr. Krajowa nr 599, 2626070 Jezioro Rańsk Kałużczyn mają duże znaczenie dla działania sprawnych połączeń na terenie gminy. Funkcjonowanie ich

376 jest uzależnione od ich stanu technicznego i właśnie one w pierwszej kolejności powinny mieć opracowane kosztorysy na roboty remontowe i modernizacje.

- **Budowa strefy obsługi ruchu tranzytowego** – Przejście graniczne w Bezledach będzie prawdopodobnie funkcjonowało jako jedno z ważniejszych przejść granicznych Polski Północnej, dlatego też pomysł utworzenia strefy obsługi położonej na obrzeżach wsi Dzwierzuty jest działaniem przyszłościowym. Należy przeprowadzić rachunek kosztów i przystąpić do poszukiwania inwestora strategicznego.
- **Utworzenie lokalnych połączeń kolejowych w ramach powiatów lub związków gmin** - PKP zawiesiło od siedmiu lat działanie linii kolejowej przebiegającej przez teren gminy. W chwili obecnej w ramach dyskusji na temat przyszłości funkcjonowania PKP rozpatruje się możliwość dzierżawienia trakcji kolejowych prywatnym inwestorom.

2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy

- **Przygotowania do prowadzenia inwestycji** - w chwili obecnej jest już zlecona dokumentacja techniczna na budowę sieci wodociągowej; Rańsk – Jeleniewo i Rумы - Sąpłaty i wieś Linowo Zarząd Gminy przygotowując się do podjęcia decyzji o sposobie prowadzenia inwestycji powinien zrobić rachunek kosztów z uwzględnieniem opłat adiacenckich.
- **Przygotowanie dokumentacji na rozprowadzenie sieci wodociągowej po terenie całej gminy** – poddać dyskusji przebieg zaproponowanej sieci, która uwzględni wykorzystanie dotychczasowych hydroforni równocześnie eliminując z użytkowania 5 obiektów, które należy poddać remontowi kapitalnemu. Należy przeprowadzić analizę finansową inwestycji, opracować etapy działań i podjąć próbę zdobycia środków pomocowych na jej realizację. – Przebieg proponowanych sieci wodociągowych - Patrz plansza Kierunki Rozwoju.
- **Przygotowanie dokumentacji na rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej** – w chwili obecnej funkcjonuje na terenie gminy jedna oczyszczalnia ścieków w Dzwierzutach, która jest inwestcją niedochodową z powodu przerobu zbyt małej ilości ścieków. Warunki fizjograficzne narzucają na gminę obowiązek chronienia terenów położonych wokół jeziora Sasek Wielki, tereny te będą przeznaczone pod rekreację zbiorową. Dlatego

też w pierwszym etapie należy zapewnić im odbiór ścieków. Pozostałe etapy rozbudowy sieci należy podjąć po przeprowadzeniu rachunku efektywności inwestycji.

3. Rozbudowa sieci kanalizacji i budowa nowej oczyszczalni ścieków

- ***Budowa nowej oczyszczalni ścieków w okolicach wsi Kałęczyn*** – istniejąca oczyszczalnia ścieków w Dźwierzutach nie będzie w stanie oczyścić ścieków z terenu całej gminy, dlatego też należy przygotować się do budowy nowej oczyszczalni, która swoim zasięgiem obejmie wschodnie tereny gminy.
- ***Przygotowanie typowej dokumentacji przydomowych oczyszczalni dla gospodarstw chcących uregulować swoją gospodarkę ściekami*** - rozbudowa sieci kanalizacji jest inwestycją długookresową i bardzo kosztowną, dlatego też wiele z gospodarstw będzie próbowało w najbliższych latach uregulować swoją gospodarkę ściekami. Należy przygotować typową dokumentację na przydomowe” oczyszczalnie ścieków”

4. Rozbudowa sieci gazowej

- ***Powołanie odpowiedzialnej osoby lubi komitetu za monitorowanie i informowanie o pracach i skutkach jakie może przynieść opracowanie dokumentacji technicznej gazyfikacji Gminy wykonywanej przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA***

7. Inwestowanie w kapitał ludzki

Priorytety:

1. Pomoc młodzieży chcącej podjąć naukę w szkołach ponad podstawowych
2. Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych
3. Pomoc i wsparcie dla szkoły Samorządowej funkcjonującej na terenie wsi Dźwierzuty
4. Przystąpienie do opracowania nowego programu funkcjonowania szkół podstawowych na terenie Gminy – „ Moja szkoła moją przepustką w przyszłość”

Działania :

1. Pomoc młodzieży chcącej podjąć naukę w szkołach ponad podstawowych
  - *Stworzenie Fundacji na rzecz dzieci chcących podjąć naukę w szkołach ponad podstawowych* - Sytuacja finansowa wielu rodzin, a w szczególności sytuacja rodzin byłych pracowników PGR zamieszkujących teren gminy nie pozwala na finansowanie nauki dziecka. Dlatego też należy spróbować powołać Fundację, której zadaniem byłoby przyznawanie stypendiów pozwalających na kontynuację nauki. Należy również nawiązać kontakt z AWRSP , która wspiera finansowo dzieci byłych pracowników PGR.
  - *Zobligownie dyrekcji szkół do przeprowadzenia cyklu lekcji na temat konieczności zdobywania wykształcenia średniego (ze szczególną preferencją szkół ogólnokształcących) i wyższego .*
  - *Stworzenie systemu zachęt do powrotu i podjęcia pracy na terenie Gminy przez absolwentów szkół wyższych pochodzących z terenu Gminy* - Rada Gminy wraz z Zarządem są władne w ustaleniu stypendium naukowego osobie będącej studentem specjalizacji potrzebnej na terenie Gminy.
  - *Identyfikacja uczniów zagrożonych , a doradztwo specjalistyczne* - mała liczba pedagogów i psychologów w poradni zawodowej powoduje, że dzieci zakwalifikowane do badania oczekują w długiej kolejce. Należałoby w funduszach Gminy przewidzieć pieniądze na dodatkowe opłacenie specjalisty , celem skrócenia czasu oczekiwania na poradę.

2. Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych
  - **Budowa sal gimnastycznych przy istniejących obiektach** - w chwili obecnej na terenie gminy funkcjonują szkoły we wsiach Dźwierzuty, Rummy, Kałużyczyn, Orzyny/ Miętkie żaden z obiektów nie posiada sali gimnastycznej z prawdziwego zdarzenia (sala sportowa powstanie przy nowo wznoszonym budynku Gimnazjum w Dźwierzutach). Szkoła w Orzynie nie posiada sanitariatów. Należy wytypować wsie w których pozostaną szkoły i zacząć przygotowania do inwestycji od przygotowania dokumentacji technicznej - należy powołać komitety społeczne budowy sal sportowych i obiektów szkolnych, które będą miały starania o zdobycie finansów ze środków pomocowych, od osób fizycznych i prawnych.

3. Pomoc i wsparcie dla szkoły Samorządowej funkcjonującej na terenie wsi Dźwierzuty – na terenie gminy działa Samorządowa Zasadnicza Szkoła Zawodowa, do której uczęszcza 114 uczniów, a od września planuje się nabór 170 osób. Planuje się, że od 2002 r szkoła zmieni profil kształcenia i będzie funkcjonować jako Liceum Profilowane. Władze gminy powinny rozważyć możliwość przekazania szkole obiektów w Orzynie. Przede wszystkim jest to atrakcyjna lokalizacja dla tego rodzaju szkoły ze względu na korzystne połączenia komunikacyjne i istniejącą bibliotekę. Jest to również duża szansa na zdobycie wykształcenia o profilu ogólnokształcącym dla młodzieży z terenu Gminy.

5. Przystąpienie do opracowania nowego programu funkcjonowania szkół podstawowych na terenie Gminy – „Moja szkoła moją przepustką w przyszłość”- dzieci z terenów wiejskich mają już w momencie podjęcia nauki znacznie mniejsze szanse rozwoju od swoich rówieśników mieszkających w mieście. Kłopoty z dojazdem do szkoły, brak możliwości z korzystania z zajęć poza lekcyjnych stawiają ich zakres wiedzy poniżej aktualnych wymagań szkół ponad podstawowych. Aby wyrównać te dysproporcje proponuje się podjęcie nauczania na terenie Gminy zgodnie z założeniem „Dziecko w szkole od godz. 8 do godz. 17. „, co daje możliwości:
  - Możliwość zmniejszenia ilości szkół i skupieniu się na stworzeniu dobrej bazy w obiektach przeznaczonych do dalszej nauki
  - Zmniejszenie kłopotów z dowozem i odwożeniem dzieci do domów

- Pełnego i systematycznego dożywiania dzieci
- Możliwość pełnego wykorzystania bazy szkolnej i zapewnienia dzieciom korzystania z zajęć pozalekcyjnych.

Realizacja zadań zawartych w Strategii rozłożona jest na lata 2000 r. – 2005 r. a stworzenie programu i przygotowanie zaplecza zajmie z pewnością ten cały okres. Wśród wielu dokumentów należy przygotować program zdobycia środków finansowych - należy spróbować wykorzystać środki pomocowe (pożyczka banku Światowego na rozwój obszarów wiejskich – komponent B2 - Edukacja , komponent koordynowany jest przez MEN , lata 2000 – 2002 r.)